

# Fuzinacij

Leto XXV

Ravne na Koroškem, 14. marca 1988

Št. 3

## Bilanca kliče po boljših poslovnih rezultatih

Poslovni rezultati o letu 1987 so štirinajst dni po sprejemu bilance še tako sveži, da jih ni treba ponavljati v podrobnostih. Vedno znova pa je treba poudarjati vzroke, zaradi katerih smo prišli na rob izgube, in kazati izhod iz težkega položaja.

Lani se je vsa slovenska in jugoslovanska črna metalurgija znašla v težkem položaju. Tudi podražitve metalurških izdelkov v zadnjem kvartalu niso dosti izboljšale stanja, saj so se (kot običajno) vzporedno podražili tudi energija, transport in surovine. Proti koncu leta se je poslabšal še položaj kovinske predelovalne industrije. K temu je likvidnost v državi že dolgo slaba; zdaj nas je dosegla in se odrazila v slabih finančnih rezultatih.

Posledice vsega tega niso prijetne in jih ne bo mogoče odpraviti čez noč. Manjkalo bo denarja za stanovanjsko gradnjo, upočasnilo se bodo investicije (prav zdaj, ko imamo pred seboj jasne strateške cilje razvoja in jih bo vsako odlaganje odrivalo bolj daleč v prihodnost), občini in krajevnim skupnostim se bo poznašlo, ker ne bomo mogli pokriti obveznosti zanje.

Slabo bi bilo, če bi te neugodne poslovne rezultate in krizno stanje toliko ponavljali, da bi nam začela pešati volja do dela, kakor nas je nekdanja samohvala nemara preveč uspavala. Bolje je stati trezno na zemlji in se zagrizeno zoperstaviti vsemu sl-

bemu, ki ga ni prav malo med nami in v nas: delovna in tehnološka disciplina, kvalitetno delo, varčnost, (pre)njizka produktivnost itn.

Vse te resnice smo tolkokrat slišali in brali, da so postale prave lajne. Toda zaradi tega še niso nehale biti resnice. Predvsem pa: nobena druga pot ne vodi k boljšim poslovnim rezultatom.

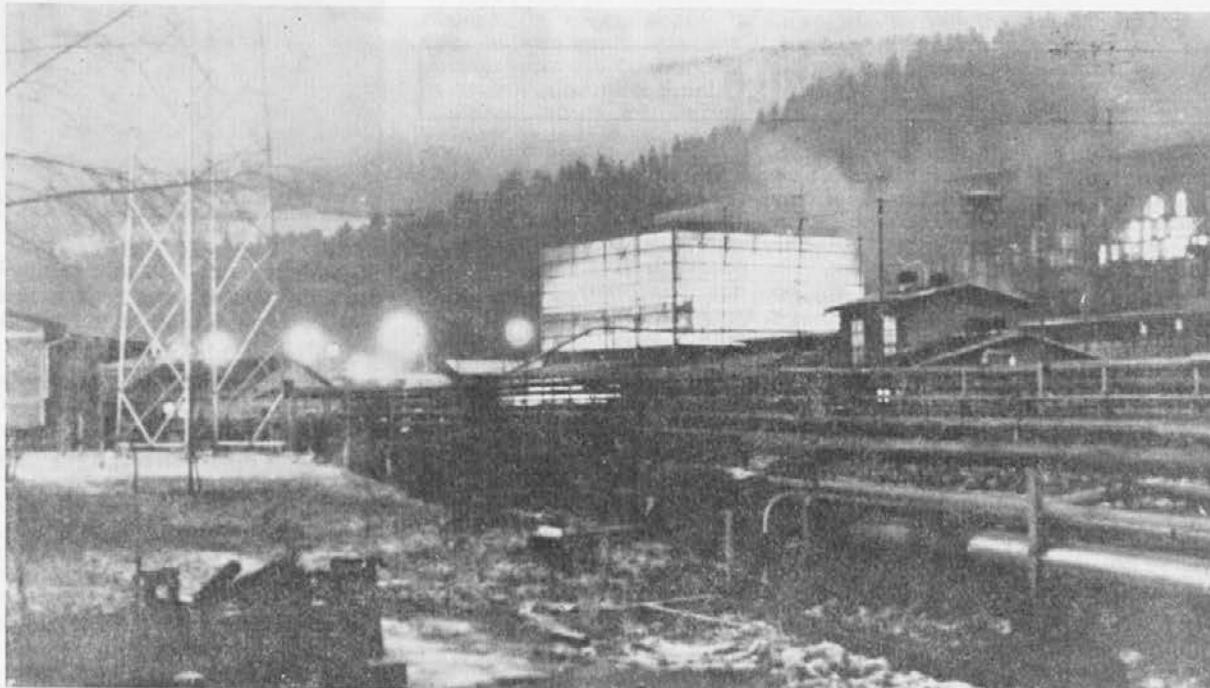
### KADRI '87

- Poprečno nas je bilo zaposlenih manj, kot smo načrtovali.
- Stopnja rasti zaposlovanja je bila nižja kot v letu 1986.
- Najbolj se je število zaposlenih povečalo v skupnih dejavnostih (v Družbenem standardu zaradi priključitve Rimskega vrelca in v PII zaradi krepitve strokovnih služb), sledijo spremljajoče dejavnosti, delovne skupnosti in proizvodne dejavnosti.
- Večja je bila izbežna fluktuacija. Največja je bila v Kovinarstvu in TSD, sledita Monter in Jeklolivarna. Zmanjšala se je v Jeklarni.
- Odsotnosti zaradi začasne nezmožnosti in izredne odsotnosti so se zmanjšale, najbolj odsotnosti za družbenopolitično in kulturno dejavnost ter osebne zadeve.
- Izobrazbena struktura zaposlenih se je izboljšala, najbolj pri delavcih s poklicno in srednjo šolo. Manj je tudi delavcev

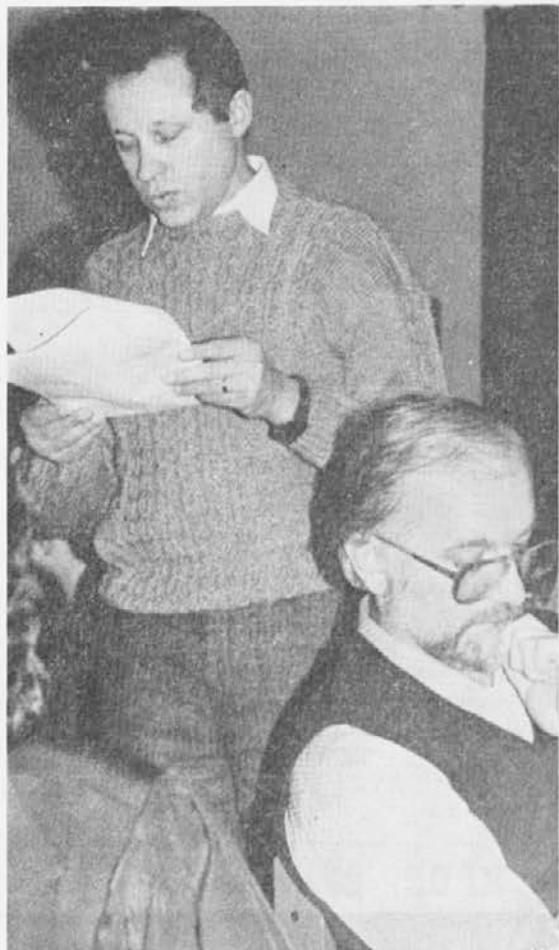
(Nadaljevanje na 2. strani)

## IZ VSEBINE

- Drevesa, od katerega živimo, ne smemo pustiti rezati
- Kako bodo delali Stroji in deli v letu 1988
- Vzdrževalci se prilagajajo zahtevam proizvodnih tozdov
- Naše delo v januarju
- Upoštevanje interesov
- Beseda delavk: Osmi marec — leto in dan
- Iz Valjarne odhaja poslednji Mohikanec
- Izzivi: Možnosti za nadaljnji razvoj naše občine
- Železarji delegati: O vlogi SIS za zaposlovanje
- Naša inovativna dejavnost v letu 1987
- On-line informacijske poizvedbe po bazah podatkov
- Iz naših krajev
- Zdravje: Preventivni kabinet — pridobitev za zdravstvo
- Kultura: Zlata Prežihova plaketa za železarino
- Ob četrtkih pri Toniju
- Rekreacija in šport
- Hotuljski karneval 88



Jutro



## DREVESA, OD KATEREGA ŽIVIMO, NE SMEMO PUSTITI REZATI

Decembridska stavka je nam vsem dala misliti.

Tudi na programsko-volilni konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne Ravne, ki je bila 22. januarja na Rimskej vrelcu, je bilo največ besed izrečenih prav o njej; žal pa je bilo vse preveč samo analize že s orjenega, že preživetega, premalo pa pogleda naprej.

Izjema je bila razprava Antona Bertalanča, člana OO tozda ETS. V njej je poudaril, da nam mora biti važna predvsem prihodnost; graditi pa jo moramo tudi z izkušnjami, ki nam jih je dala stavka.

»Ko sem prišel med štrajkajoče delavce in zvedel za njihove zahteve, je bila moja odločitev, da kot član IO konference sindikata ne morem zastopati nekaterih dolgoročno tako pogubnih zahtev delavskega razreda. Prepričan sem, da sta v tem trenutku nastala dva dela sindikata z različnimi stališči (dva delavska razreda, delovne obleke — plašči), kar je za dosedanjo ideologijo vprašljivo.

Iz zahtev stavkajočih lahko zaključimo, da to ni bila zahteva celotnega sindikata, zato tudi sindikat ni mogel biti na čelu stavke (kot na Zapadu) in ne more biti govora, da se je celotni sindikat solidariziral s stavkajočimi.

Prav tako se moramo vprašati, ali lahko sindikat zastopa zahteve delavskega razreda, ki ogrožajo lastno perspektivo. Vidimo, da se slabajo rezultati (ni naročil — trga), delavci pa ne glede na to hočejo denar v »kuverti«.

Ali hočemo dva koraka nazaj, enega naprej? Če tega nočemo, moramo:

1. Ugotoviti, koliko nas je in koliko nas je potrebnih (kdo dela, kdo ne dela, koliko dela je).

2. Zagotoviti moramo večjo moč odločanja vodilnim in tistim delavcem, ki se na določene stvari spoznajo, ter od njih zahtevati večjo odgovornost (ne more odločati vsak o vsem).

3. Večji poudarek in več sredstev moramo usmeriti v razvoj (novi proizvodi, tehnologije, trgi).

Mi vsi smo dolžni zagotoviti tudi tistim, ki pridejo za nami (našim otrokom), čim bolj sigurno perspektivo, zato ne smemo pustiti nekatere rezanje drevesa, od katerega živimo.«

H. M.

(Nadaljevanje s 1. strani)

z nedokončano osnovno šolo. Delež zaposlenih z višjo in visoko šolo je še vedno premajhen.

• V šolskem letu 1987/88 prejema v železarni štipendijo več štipendistov. Prav tako je bilo na novo razpisanih in podeljenih več štipendij. Nepodeljenih je ostalo manj štipendij (največ nepodeljenih je za tehnične usmeritve).

• Ob delu se izobražuje več delavcev. Zelo se je povečal vpis na III. stopnjo (magisterij) in I. stopnjo strojništva. Zelo pa se je zmanjšalo zanimanje za študij ob delu na II. in IV. stopnji. Na IV. in V. stopnji se je povečal osip (proizvodno delo).

• Na počitniškem delu je bilo manj študentov in učencev, na proizvodnem delu in praksi pa približno enako kot leto prej.

• Pripravnikov smo zaposlili manj.

(Vir: kadrovsko poročilo za leto 1987)

## POJASNILO

Kronološki pregled dogodkov ob prekinivitvi dela v Železarni Ravne, objavljen v prejšnjih dveh številkah Fužinara, je bil nekaterim nerazumljiv, in potrebuje pojasnilo.

Za kronološki pregled dogodkov (kot so si časovno sledili) smo se v uredništvu odločili zato, da se v zapisanem ne bi prenagliili, saj so se dogodki v zvezi s stavko vlekli skoraj dva meseca. Torej smo po vrsti objavili vse, kar je bilo o stavki v železarni uradno zapisano; tudi vse sklepne, stališča in predloge, ki pa pozneje lahko da tudi niso bili sprejeti (npr. zahteva po inovacijskem dinarju 200 tisoč din.).

Uradno predlagan, na centralnem DS 27. 1. 1988 pa ne v celoti sprejet, je bil tudi predlog ocene o prekinivitvi, ki ga je pripravil poslovodni odbor. Zavrnjen je bil celotni naslednji odstavek, ki se nanaša na tozdu Industrijski noži:

»— izredno slaba politična situacija v tozdu Industrijski noži, kjer se

je stavka začela; ta se kaže v nerazumljivem odporu delavcev, da higienično neustrezno razdeljevalnico malic zamenjajo z novo, sodobno, higienično neoporečno razdeljevalnico; delavci Industrijskih nožev so brez pravih vzrokov zavrnili predlog reorganizacije, pa tudi s predlogom ocen in sklepov za ureditev razmer po stavki se niso strinjali; vse to kaže na to, da med delavci te temeljne organizacije prevladujejo izrazito kratkoročni interesi ter nepripravljenost ali nesposobnost za urejanje razmer dolgoročno in v okviru cele delovne organizacije.«

Ker smo redakcijo 2. številke Fužinara zaključili pred sejo DS, v njem ni napisano, da je bil ta sklep zavrnjen; na koncu prispevka pa je vendarle rečeno: »ali je centralni DS predlog ocene sprejet ali ne...« Torej je možnost, da ga ni, zapisana.

O dokončnih sklepih pa smo obveščali posebej.

Uredništvo

## SINDIKAT PODELIL PRIZNAJNA



Nedavno evidentiranje za nosilce funkcij v družbenopolitične skupnosti in samoupravne organe je očitno, mogoče še najbolj doslej, pokazalo, da se ljudje funkcij otepajo.

Na vprašanje, zakaj zaupanje, ki se jim z evidentiranjem oziroma z izvolitvijo posredno daje, odklanjajo, največkrat odgovorijo z napadom, ki je najboljša obramba: zakaj pa? Nato povejo, zakaj ne. Večina zato ne, ker je prepričana, da se tudi z maksimalnim angažiranjem le malo doseže, veliko pa jih je z izkušnjami iz časov, ko so bili aktivni, razočaranih zaradi odnosa množice do bolj zavzetih funkcionarjev. Gre enostavno za to, da zna ljudem, ki se angažirajo, po preteklu nekega mandatnega obdobja le malokdo reči hvala.

Žal smo ljudje tudi občutljivi.

Zato knjige, ki jih je podelil sindikat svojim najbolj delavnim članom na januarski konferenci v Kotljah, niso čisto stran vržen denar, pa čeprav je bilo slišati, da so.

H. M.

# Kako bodo delali Stroji in deli v letu 1988

## ZNAČILNOST LANSKE PROIZVODNJE

Lanski proizvodni načrt v Strojih in delih je znašal 9000 ton, vendar ga niso dosegli, saj so izdelali in prodali le 7544 ton izdelkov, torej približno 83% načrtovane proizvodnje. Plan so presegli v obdelavi odlitkov, delov za vozila in pri valjih, zaostali pa so pri obdelanih odkovkih, sestavljenih izdelkih in stiskalnicah, ker je bilo za to proizvodnjo premalo naročil.

V zadnjih mesecih leta 1987 je bilo to tendenco čutiti bolj kot prej, kar pomeni, da je tudi v predelovalnih tozdih železarne prišla do izraza kriza, ki že nekaj časa vlada v jugoslovanski predelovalni industriji. Stanje se tudi v 1. četrletju leta 1988 ni izboljšalo. Kot je povedal vodja priprave dela SiD dipl. inž. Milan Košeljnik, v tozdu opažajo, da se jugoslovansko tržišče vse bolj zapira. Kolikor dobijo naročil, so na zelo kratke dobavne roke, večinoma pa želijo kupci kar največji del finalizacije opraviti sami.

## NAROČILA IN PROIZVODNI NAČRTI ZA LETO 1988

Klub težavam in čeprav niso izpolnili proizvodnih načrtov, so bili finančni rezultati lani razmeroma ugodni. Zato tudi letošnji skupni plan proizvodnje v Strojih in delih bistveno ne presega lanske realizacije — naredili naj bi okrog 7000 ton izdelkov. Imajo že dovolj naročil za valje, le nekaj jih manjka za strojegradijanje v 4. kvartalu. Največji problem je pri naročilih za obdelavo odkovkov; za prvo četrletje jih je bilo komaj za 600 ton, premalo pa je tudi še naročil za litino. Čeprav bi bilo po trditvah Komerciale za prihodnje obdobje mogoče pridobiti precej več tovrstnih naročil, pa v Strojih in delih zaradi problemov v proizvodnji več kot 700 do 800 ton odkovkov v enem trimesečju skoraj niso sposobni obdelati. Tako za leto 1988 načrtujejo okoli 3000 ton obdelanih odkovkov, približno 760 ton valjev (lani so jih naredili blizu 1200 ton, letos pa je načrt manjši zaradi izpada ruskega tržišča), 250 ton ulitkov in približno 260 ton delov za vozila, tonazni načrt pa bodo dopolnili z manjšimi stroji, raznimi strojnimi deli in z uslugami. Če bodo uspeli zbrati več naročil, bodo v SiD ob polletju povečali plan.

Izvoz strojev in delov je vse bolj usmerjen na Zahod. To velja predvsem za valje, delno pa tudi za proizvodnjo strojev, za katere se prek ameriških posrednikov odpira širše tržišče, med drugimi tudi kitajsko.

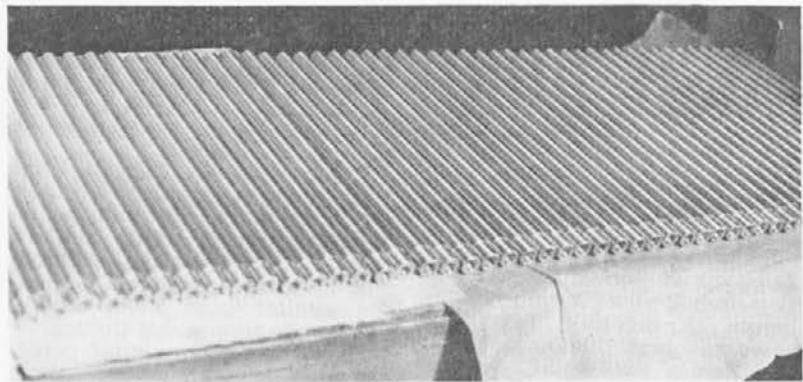
Najpomembnejši poslovni partner na Vzhodu je Sovjetska zveza, v katero Stroji in deli izvažajo že vrsto let. Žal tudi na tem hvaleženem tržišču v zadnjih letih naročila niso tako stodostotno zagotovljena kot v preteklosti, na kar vplivajo tako razmere v njihovem gospodarstvu kot solidnost in nesolidnost naše proizvodnje.

## POSODOBITI OPREMO, TEHNOLOGIJO IN ORGANIZACIJO PROIZVODNJE

Kakor za vso železarno, tako še posebej za obdelovalne tozde, ki delajo za domači trg in za izvoz, velja, da morajo bistveno več kot doslej narediti za povečanje kakovosti in za skrajšanje dobavnih rokov. Proizvodni delavec in organizatorji proizvodnje se še pre malo zavedajo, kako se položaj zaostruje, in precenjujejo naše možnosti in kvalitete. Že zdaj bi morali resno razmišljati o programih, ki bodo aktualni v letu 2000. Spremljati bi morali tehnologijo naših kupcev in se dosledno prilagajati zahtevam tržišča. Doslej, tako meni Košeljnik, smo bili premalo prisotni na tržišču, tako s proizvodnega kot z razvojnega vidika. Za Stroje in dele in za vso železarno je edina alternativa — posodobitev opreme in tehnologije. S tem se bodo znižali proizvodni stroški in skrajšali časi obdelave, kar bo omogočilo skrajšanje dobavnih rokov, kakor želijo in zahtevajo kupci. Ker so možnosti posodabljanja zaradi težkega gospodarskega stanja zelo omejene, je še toliko bolj nujno, da prej ko je mogoče izboljšamo našo organizacijo proizvodnje. Z njo bi morali doseči boljše načrtovanje, hitrejši pretok materiala, zagotoviti pravočasen dotok vložnega materiala, kar vse močno vpliva na naše dobavne roke.

## V PRIHODNOST — LE Z DOBRIMI KADRI

Vedno ostrejšim zahtevam tržišča kmalu ne bomo mogli več ustreči s sicer solidno usposobljeno kvalificirano delovno silo, ki — odvisno od delovne zavesti in stimulacije — iztisne iz sedanjega strojnegata parka toliko, kolikor smo zahtevali in je za naše kupce doslej še zadoščalo, sedanje težave z naročili pa že kažejo, da poslej to ne bo več dovolj. Kakor bomo morali poskrbeti za celotno tehnološko prenovo, spremeniti organizacijo, bomo morali usposobiti tudi dovolj strokovnjakov, ki bodo omogočili proizvodnjo, ki ne bo samo plod težkega fizičnega dela, ampak predvsem vloženega znanja. Postati bomo morali sposobni sprejemati vsa najzahtevnejša naročila, v stro-



*Pripravljeni za prevzem*

jegradnji pa se usmeriti v proizvodnjo avtomatiziranih, visoko produktivnih strojev.

Glede na vse to je kadrovska struktura v Strojih in delih vse prej kot dobra. Pri številu 540 zaposlenih, med katerimi je kvalificiranih delavcev sicer dovolj, delata le dva dipl. inženirja, sedem pa je inženirjev prve stopnje. To je vsekakor premalo, da bi bila proizvodnja res strokovno vodenja in da bi lahko hitro in učinkovito odpravljali tehnološke pomanjkljivosti ter s tem zniževali proizvodne stroške, večali kakovost in tako obdržali stare in pridobivali nove kupce, kar je za prihodnost tozda nujno.

V SiD in drugih proizvodnih tozdih bodo morali najti način, kako delavljene strokovnjake primerno nagraditi, da ne bodo še naprej, kakor doslej, uhajali iz proizvodnje v tako imenovane strokovne tozde in službe.

Ker v Strojih in delih načrtujejo v letu 1988 uspešno delo, želijo pa, da bi bilo tako tudi v prihodnjih letih, bodo gotovo storili vse, kar je v njihovi moči, da bodo načrt izpolnili. Ker pot pozna, smemo upati, da bodo tudi hodili po njej. Pred njimi so torej: posodabljanje strojnega parka, izboljšanje organizacije dela in kadrovske strukture. Vse seveda v skladu z možnostmi in ne brez volje po spremembami na bolje.

## Vzdrževalci se prilagajajo zahtevam proizvodnih tozdov

### LETNI REMONTI BODO TUDI LETOS POLETI

Ob slabšanju poslovnih rezultatov v Železarni Ravne vedno bolj poudarjam, da moramo znižati proizvodne stroške, med katerimi ima pomembno mesto vzdrževanje strojev, naprav in objektov. Vzdrževalci v železarni že doslej niso tratili sredstev in materiala, vendar stroški vzdrževanja niso odvisni zgolj od njih, marveč predvsem od starosti, izrabljenosti in s tem povezanih okvar na objektih vzdrževanja ter tudi od zahtev tozdov, za katere delajo.

Posredno bi bilo mogoče zmanjšati stroške s tem, da bi letne remonte glavnih agregatov Jeklarne, Valjarne in Kovačnice premaknili na zimski čas, ko je električna energija najdražja in je primanjkuje. Vendar imajo pri tem odločilno besedilo proizvodni tozdi, ki imajo svoje razloge, da velika popravila načrtujejo za poleti. Zaradi vročine so npr. delovne razmere poleti v topilnici in valjarni precej slabše kot pozimi, težave v proizvodnji pa nastajajo tudi zaradi letnih dopustov in drugih odsotnosti z dela.

Zaradi vsega tega bodo tudi letos glavni remonti v Jeklarni in Valjarni poleti, in sicer od 15. julija do 15. avgusta. Prednost v primerjavi s prejšnjimi leti je v tem, da bodo agregati v obeh tozdih stali istočasno; tako se bodo jeklarji izognili proizvodnji jekla na zalogu, vzdrževalci pa bodo meli več časa za popravilo pomembnih proizvodnih naprav.

V jeklarni bodo letos obnavljali obe 40-tonski ter 25-tonski elektroobločno peč, žerjavje in druge naprave, pomembne za proizvodnjo, prav tako v Valjarni, kjer predvidevajo še rekonstrukcijo valjnih obračalcev na težki progi. Pripravljalna dela v ETS in SGV so se že začela.

V Kovačnici vzdrževalci letošnje poletje ne bodo imeli posebnih opravil, ker so zaradi pomanjkanja naročil remont na stiskalnicah opravili že decembra, generalni remont avtomatskega kovaškega stroja pa načrtujejo za september.

### ZA POT NAPREJ — IZPOPOLNJEVANJE

O vzdrževalcih smo pred časom veliko pisali, največ tedaj, ko so se zaradi gospodarskih restrikcij začeli spopadati s pomanjkanjem nadomestnih delov in materialov. V zadnjem času je o njihovih težavah manj slišati. Po besedah vodja priprave dela ETS je več vzrokov za to. Deloma smo se na nekatere probleme, kot celotno gospodarstvo, že vsi navadili, deloma so se nekatere težave vsaj nekoliko ublažile, nekaj virov nezadovoljstva pa smo tudi odpravili.

Elektrikarji, ki delajo v četrti izmeni v Valjarni, so letos nekoliko bolj zadovoljni z delovnim časom kot lani, ko so imeli glavna redna

# Naše delo v januarju

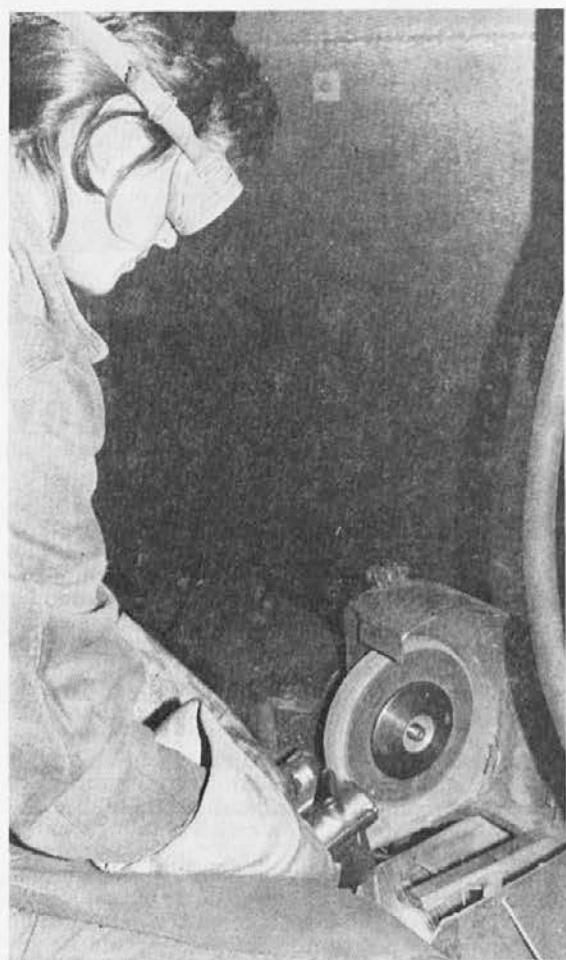
## ZNAČILNOSTI PROIZVODNJE

**Jeklarna** januarja ni dosegla plana zaradi pomanjkanja naročil v predelovalnih tozidih (Jeklolivarna, Kovačnica). Tako ves mesec ni obratovala ena 40 t el. peč. Zaradi manjšega odvzema jekla v Jeklolivarni je bila ovirana tudi proizvodnja na ASEA, Siemens in 5 t el. peči. Poleg tega je ASEA peč mirovala 80 ur zaradi okvare na tuljavi. Skupaj je v Jeklarni izpadlo okoli 3000 ton jekla. Oskrba s surovinami je bila normalna.

V **Jeklolivarni** kljub dospelim naročilom lažjih ulitkov, ki so prihajali v zadnji polovici decembra, plana niso dosegli. Vzrok

je v premajhnih zalogah litine v čističnicah iz minulega obdobja. Svoje je prispevalo tudi pomanjkanje naročil težkih ulitkov, zato tudi veliko nižja proizvodnja, ki je močno vplivala na končni rezultat tozda. Poleg teh težav je bilo tudi precej fluktuacije in ponovno formiranje ter popolnjevanje delovnih mest na tistih agregatih, kjer so delavce prej zaradi pomanjkanja naročil premestili v druge tozde ali na druga delovna mesta v tozdu.

Problem doseganja količinskega plana je tudi v slabšem assortimentu, za katerega je treba vložiti več fizičnega dela ter precejšnjega dela proizvodnje, ki je podprtvena večkratni termični obdelavi.



Varno delo

vzdrževalna dela na progah v popoldanski izmeni ob koncu tedna. Letos so se valjarji po delovnem času prilagodili Jeklarni, torej ciklus 4. izmene poteka normalno (6 + 2), elektrikarjem pa še vedno ne ustreza to, da morajo višek delovnih ur izrabljati samo ob delavnikih v doboldanskem času, le izjemoma pa jim obračunajo nadure.

Ko smo se pred leti z gospodarskimi ukrepi zaprli pred tujim tržiščem in poskušali preiti na domače, so bile velike težave, ker domači proizvajalci niso premogli kakovostnih izdelkov, kakršne naša industrija za redno proizvodnjo potrebuje. Do danes se je stanje nekoliko popravilo, čeprav smo pri ključnih delih še vedno odvisni od uvoza. Predvsem velja to za našo proizvodnjo, to je strojogradnjo, pri kateri elektrikarji sodelujejo. Zaradi pomanjkanja deviz je uvoz tako omejen, da nastajajo skoraj nepremostljive težave oziroma grozi zamuanje dobavnih rokov. V tozdu ETS zato veliko pričakujejo od novega podjetja Juenna, ki naj bi v nujnih primerih poskrbelo za hiter uvoz.

Pri delu za proizvodnjo pa se elektrikarji spopadajo še z enim problemom. Prehajajo na novo tehnologijo — namesto relejskega krmiljenja na stiskalnicah uvajajo prosto programiranje. Za strokovnjake in vse, ki to delajo, je potrebno temeljito izpopolnjevanje. V tozdu ETS so z njim že začeli.

Mojca Potočnik

Za planom so zaostali tudi v **Valjarni**. Za to so krivi največ zastoje zaradi mehanskih okvar ogrodij in naprav za valjanje. Delež visoko legiranih jekel na srednji progi še vedno upada, medtem ko znaša na lahki progi okoli 60 odst.

Občutno pomanjkanje naročil v **Kovačnici** se je nadaljevalo tudi v januarju. Dostava ingotov iz Jeklarne je potekala dobro, vendar pa prihajajo v avtomatsko kovačnico še vedno zelo slabo očiščeni ingoti. Največji problem je pomanjkanje naročil za domače tozde, prav tako ni dovolj naročil za kovački stroj. Vse to povzroča velike težave pri planiraju, nastali zastoje pa podražujejo proizvodnjo.

Plan proizvodnje v **Jeklovleku** je bil presezen, vendar po assortimentu zelo različno. Malo je bilo izdelane žice zaradi pomanjkanja naročil. Ob pomanjkanju vložka je bilo manj izdelanega tudi brušenega jekla. Zelo visok je bil izvoz, kar pa prinaša nekoliko slabše rezultate. V tozdu imajo vedno več težav z različnimi storitvami (ključavnica, gradbena dela, izdelava leseni zabojev).

Od mehansko predelovalnih tozgov so imeli v **Orodjarni** ugoden assortiment.

**Strojem in delom** se količinska proizvodnja postopno povečuje zaradi boljše zasedenosti kapacitet in večjega obsega naročil. Težave pa nastajajo zaradi omejenih kapacitet v Kalilnici. Pri proizvodnji stiskalnic kasnijo dobave iz uvoza.

V **Industrijskih nožih** primanjkuje naročil. Prepozno je bil doavljen tudi vložni material.

Zaradi zmanjšanja naročil so imeli v **Pnevmatičnih strojih** nekaj več težav.

**Vzmetarno** pestijo male serije in nasprotno pomanjkanje naročil. V proizvodnji nastajajo zastoje zaradi izrabljenosti strojnega parka.

Naročil primanjkuje tudi v **TRO**, razen v oddelku krožnih žag. Zaradi nekvalitetnega vložka se je povečal izmeček, dalj časa pa je bil v okvari tudi pomemben brusilni stroj.

## PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Ob pomanjkanju naročil so za količinskim planom zaostali skoraj vsi tozdi. Vrednostnega plana pa na začetku leta glede na planirano visoko inflacijo verjetno dalj časa ne bodo dosegli v nobenem tozdu. Trenutno imajo dovolj naročil le v **Pnevmatičnih strojih**, **Vzmetarni** in **TRO**. V **Jeklovleku** ni dovolj naročil za žico, v **Orodjarni** za orodne plošče. Nekoliko se je izboljšalo stanje v **Strojih** in delih za obdelavo.

## IZVOZ

V januarju je bil izvoz na konvertibilno tržišče v primerjavi z mesečnim načrtom presezen. Največji izvoz so dosegli tozdi metallurške predelave, katerih vrednost je znesla 70 odst. v skupnem konvertibilnem izvozu. Na Valjarno odpade kar 1/3 celotnega izvoza. Operativni plan so presegli tudi drugi tozdi: Kovačnica 70 odstotkov, Jeklolivarna 10 odst., Jeklovlek 92 odst. in vsi tozdi mehanske obdelave, razen **TRO**.

V januarju je bilo za izvoz sklenjenih tudi več pogodb, in to za izvoz paličastnega jekla v ZRN, Bolgarijo, neobdelanih odkovkov v Avstrijo, armatur v ZRN, Avstrijo, SZ, obdelanih valjev in industrijskih nožev v ZDA, pnevmatičnega orodja za Bolgarijo itn.

Skupno s pogodbami, sklenjenimi v zadnjih mesecih lanskega leta, imamo do konca januarja zaključenih pogodb v vrednosti prek 16 milijonov US\$ in 9 milijonov CI\$.

## UVOZ

Tudi v januarju je bila oskrba z A materiali dobra. Temu so pri pomogle zaloge iz preteklega leta in možnost uvoza po kooperacijah, kjer smo imeli konec meseca že za okoli 6,5 milijona DM pozitivnih saldov. V glavnem smo v januarju razrešili tudi uvozne zaostanke za Stroje in dele, problematični pa so ostali materiali, ki jih ni možno uvoziti po nobeni od naših kooperacij (rezervni deli, ležaji) in realizacija uslug.

Glavna dejavnost uvozne službe je bila v januarju namenjena prilagajanju uvoznih prijav novim predpisom (t.i. »reklamacije«) in pripravi naročil za zmanjšanje saldov v kooperaciji.

## IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V januarju je znašal izkoristek delovnega časa 80,03 odst., odstotnosti 19,97 odst. in so bile razdeljene tako:

— letni dopust	6,98 %
— izredno plačani dopust	0,44 %
— službena potovanja	0,22 %
— boleznine	6,67 %
— prazniki	4,44 %
— druge plačane odsotnosti	1,19 %
— neplačane odsotnosti	0,03 %
Skupaj	19,97 %
— ure v podaljšanem delovnem času	2,16 %

## NABAVA

Na domačem trgu čedalje bolj primanjkuje starega železa. S tem naraščajo zahteve po višjih cenah. Prisotna je velika konkurenca, ker nekatere železarne vse dobave plačujejo z virmanom. Podobna situacija je tudi pri ferolegurah, kjer zaradi interventnega izvoza dobavitelji ferolegur ne pristajajo na naše plačilne pogoje. Domače zaloge smo znižali na minimum, kar pa povzroča že bojazen za normalno proizvodnjo. Na skladislu tozda Jeklarna pa imamo zaradi preforsiranih dobav nekaterih materialov za celo prvo polletje.

Dobave drobnega materiala za vzdrževanje in reprodukcijo so bile v večji meri zadovoljive, kljub temu da so ponekod nastale težave, kar se je najbolj izražalo pri raznih specialnih orodjih. Prišlo je do nerdenih dobav vzmetnega jekla iz Štor. Zaradi slabega vložka, ki ga daje Železarna Ravne, so kasnile dobave za posebni program. Poslabšala se je tudi kakovjeta lahkih zvarjencev. Težave pa smo imeli tudi pri oskrbi z embalažo. Izločili smo nekaj zunanjih izvajalcev, kapacitete doma pa ne zadovoljujejo trenutnih potreb.

# Upoštevanje interesov

Za dosega istega cilja je vedno na voljo več poti. Recimo, da je osrednji cilj sleherne industrijske organizacije biti UČINKOVITA. Kako to doseči?

Tema je gotovo aktualna in še dolgo neizpeta, predvsem pa neizobražena. Naslednji sestavek ima namen dodati delček pri iskanju poti k večji učinkovitosti naše delovne organizacije. Spodbujen je z rezultati raziskave: Javno mnenje delavcev Železarne Ravne 1986.

## KOLEKTIV = RAZLIČNOST INTERESOV

V družbi se srečujemo s tremi modeli: s skupnostjo, kolektivom in agregatom. Za skupnost je značilna visoka stopnja družbene povezanosti (privrženost, solidarnost, nizka stopnja razlikovanja med člani) in skupno trošenje dobrin. Za agregat je značilen predvsem kratkotrajen obstoj in šibka povezanost članov (občinstvo). V kolektivu so člani manj povezani kot v skupnosti, dobrine trošijo posamezno, kar ima za posledico različne interese.

Dejstvo o različnih interesih v naši delovni organizaciji ponazarja tudi odgovori na eno izmed vprašanj anketerjem: »Ali bi lahko rekli, da v vašem tozdu oz. delovni skupnosti prihaja do velikih razhajanj med interesimi vodstvenih in drugih delavcev?«<sup>1</sup>

zelo pogosto	6,8 %
pogosto	22,8 %
včasih	46,8 %
redko	20,2 %
nikoli	2,9 %

Iz podatkov žal ne vidimo, za kakšne interese gre, ampak le njihovo različnost. Vzemimo enostavna primera: ekonomski interes organizacije so velike jedilnice, v interesu zaposlenih bi gotovo bili manjši, ki so lahko prijetnejši. Najbolj očitno je področje osebnih dohodkov, ki ga na podružbljen način gotovo ni mogoče tako urediti, da bi zadovoljilo vse interese. Kako uskladiti množico interesov?

## IZRAŽANJE INTERESOV

Pri tem se soočamo s problematiko vpliva in moći. Po eni izmed definicij »vpliv obstaja tedaj, ko dosežemo želeno obnašanje drugih subjektov tako, da neposredno spremenimo njihovo prepričanje in s tem šele posredno tudi njihovo ravnanje, medtem ko obstaja moč tedaj, ko sprememimo ravnanje drugih subjektov, ne da bi spremenili njihovo prepričanje.«<sup>2</sup> Samoupravna organizacija združenega dela je še posebej občutljiva na porazdelitev vpliva in moči med hierarhijo (vodstvo, predstavniki delavskih svetov) in neposredno demokracijo (zbori) ter strokovnimi službami.

V izkustvenih raziskavah so ugotovili pomen porazdelitve vpliva in moči na učinkovitost industrijske delovne organizacije. Gre za postopno izenačevanje moči med različnimi skupinami, čemur pravimo tudi demokratizacija delovne organizacije. To izenačevanje lahko poteka na dva načina: kot povečevanje moči skupinam z majhno močjo ali pa kot zmanjševanje moči skupinam z veliko močjo. V prvem primeru ustvarjam izenačeno porazdelitev moči, ki dopušča vsem skupinam sorazmerno velik vpliv in moč na dogajanja v delovni organizaciji. Takšno porazdelitev imenujemo poliarhično in omogoča učinkovito poslovanje.

V drugem primeru, ko z zmanjševanjem moči določenim skupinam ustvarjam izenačeno porazdelitev moči, dobijo vse skupine majhen vpliv in moč. Dobili smo anarhično porazdelitev, ki vodi v neučinkovito delovno organizacijo.

Pri demokratizaciji delovne organizacije pa moramo upoštevati štiri načela:

1. načelo politične enakosti (odloča se z večinskim glasovanjem). V organizacijah, ki imajo množico poklicev in razvito delitev dela, to načelo ne zadošča. Upoštevati moramo še tri načela.
2. načelo reprezentiranja (delegiranje posameznikovih pravic na predstavnika telesa: delavski svet)
3. načelo strokovne pristojnosti, ki ne dovoljuje večinskega odločanja o strokovnih zadevah in
4. načelo učinkovitosti, ki je pogoj preživetja organizacije.

Zadnja tri načela so v sporu s prvim načelom politične enakosti. Učinkovito omejevanje prvega načela je možno le po pravilih in na osnovi spoznane nujnosti, sicer lahko ogrozimo ali učinkovitost ali demokratizacijo.

Po tem daljšem uvodu skušajmo ponazoriti razmerje vpliva in moči v naši delovni organizaciji.

Vprašanje v anketi je bilo: »Kdo ima po vašem mnenju odločilen vpliv na odločanje v vašem tozdu oz. delovni skupnosti?«<sup>3</sup>

1. vodstveni in vodilni delavci	25,0 %
2. ravnatelj	16,5 %
3. delavski svet in samopravni organi	15,5 %
4. delavci na zborih	13,5 %
5. vplivni posamezniki	9,1 %
6. nihče nima odločilnega vpliva	5,9 %
7. organizacija ZK	1,2 %
8. strokovne službe	1,0 %
9. sindikalna organizacija	0,7 %
10. neopredeljeni	11,5 %

Ocene kažejo, da ima vodstvo po mnenju 41,5 % zaposlenih največji vpliv, sledijo organi in oblike samouprave (29 %), strokovnjakom pa ne priznavamo velikega vpliva.

Na ta način merjeno razmerje moči seveda le nakazuje določen trend. Gotovo pa so modeli porazdelitve vpliva po tozdih/delovnih skupnostih različni.

Sliko razmerja moči si lahko dopolnimo še z naslednjimi podatki: »izražanje osebnega prepričanja je zelo redko v delovni enoti« (50,0 %) in da »ni pametno hitro izražati lastnega mnenja« (49,7 %), na strani 19, preliminarne poročila J. M. 1986. Če se interes ne morejo izraziti in uresničevati, je to znak neenakomerne porazdelitve vpliva in moči. Tako pridevemo v situacijo, ki je opisana v naslednjem citatu:

»... Za naše DO je značilno, da dejanski nosilci moči (management) nimajo toliko moči, da bi premagali pasivno rezistenco (odpor), ki jo razvijajo tisti, ki imajo najmanj moči, to pa je oblika negativne moči. Tisti, ki imajo najmanj moči, pa nimajo toliko moči, da bi spremenili vedenje tistih, ki imajo največ moči. Tako nastaja v DO medsebojna blokada; management ima več moč kot večina in samoupravni organi, toda njegova moč je nelegalna (ni potrjena z zakoni in s samoupravnimi akti)... Ostali člani DO, predvsem delavci in strokovnjaki, torej tisti, ki si ne morejo pridobiti moči, razvijejo različne oblike pasivne rezistence. To je negativna moč, ki je neproduktivna z narodnogospodarskega in podjetniškega vidika, saj blokira poslovost, uspešnost in povzroča zmanjšanje produktivnosti DO ipd.«

Rešitev za prevlado pasivne rezistence bi bila njena transformacija v kontramoč, kar bi v bistvu pomenilo legalizacijo štrajkov, večjo sindikalizacijo delavcev in večjo moč managementa.

Tako bi imel management večji manevrski prostor, bil bi bolj odgovoren in zajet v negativne sankcije. Delavstvo pa bi imelo možnost izražati svoje nezadovoljstvo in tako bi se zmanjšala pasivna rezistence.<sup>4</sup>

Kot že rečeno, je učinkovitost industrijske organizacije odvisna tudi od porazdelitve vpliva in moči med skupinami. Glede na to je lahko osrednje vprašanje delovanja sindikata v Železarni Ravne vzpodobjanje oblikovanja ustreznje (poliarhične) porazdelitve vpliva in moči med skupinami. Pri tem je treba upoštevati ob načelu politične enakosti še načela: reprezentiranja, strokovnosti in učinkovitosti.

Samo Šavc

## Viri:

1. Aktiv družboslovnih delavcev ŽR: Mnenjska raziskava ŽR 1986 (preliminarne poročilo), Ravne 1987

1 — str. 17

3 — str. 19

2. RUS V.: »Odločanje in moč«. Založba obzorja, Maribor, 1986

2 — str. 194

3. ADAM F., »Moč in nemoč (samo)upravljanja« Mladina, april 1987

4 — str. 17

## PRIJAVA VLOŽKA ALI SMETIŠČE

Poslovodni odbor je že pred meseci sklenil, da o sortirjanju jeklenih odpadkov v železarni ne bo več razpravljaj, ker je jasno, da to mora biti urejeno. Jeklarji, še posebej na pripravi vložka, za njimi seveda tudi topilci, ki so tepeni po žepu — pa si pulijo lase, ker tega problema v obdelovalnih tozdih nočejo in nočejo urediti.



Fotografija naj bi prikazovala sortirane ostružke kvalitete Č 1530; tako je pisalo na dobavnici št. 96, ki so jo skupno s tovorom poslali 4. 2. 1988 iz centralne delavnice SGV na pripravo vložka.

Namesto napisanega so bili v pošiljki ostružki različnih kvalitet, tudi medeninasti, čistilna volna, zaščitne rokavice, kozarci PVC, steklovinu ipd. Vodstvo priprave vložka je že lelo z vodstvom SGV stvar razčistiti, vendar so na »lice mesta« priklicali samo navadnega delavca, ki je ob pogledu na fotografirani kup razširil usta v: »Ho-ho-ho!«

Pa recimo tako še mi. Saj Meža teče dalje.

P. S. Po zagotovilu vodja priprave vložka glede takega sortiranja SGV sploh ni izjema.

M. P.

**BESEDA DELAVK**

# Osmi marec – leto in dan

**Ivana Logar, saldakontistka v PFS****ŽIVIM MED MLADIMI IN TO ME DRŽI POKONCI**

Moji otroci so se rodili, ko je bilo porodniškega dopusta le tri mesece. Mož je bil veliko zdoma. Ves letni dopust sem tisti čas porabila za pranje — pralnega stroja še nismo imeli. Veliko dela smo si kot družina naložili sami; gradili samo dve hiši. Nihče nam ni krv za to. Vendar sem zdaj že toliko izmučena, da bi se rada upokojila. Daljšo delovno dobo si želijo le tisti, ki nikoli v življenu niso garali.

Ni pa prav, da bi bila ženska samo doma. Poklicno delo nima vrednosti samo zaradi denarja. Vredno je več. Tako ženska pride med ljudi in lahko uveljavlji svoje sposobnosti, ki so pri marsikateri celo večje kot pri moških. Danes niso več časi, ko bi ženske samo rojevale in stregle možem in otrokom. To še — ob vsem drugem — tako moramo.

Ce je mož močno angažiran, se žena ob družini in službi ne more ljubiteljsko udejstvovati. Ko sem bila mlada, sem igrala, plesala v folklorni skupini, potem sem morala vse opustiti, kajti mož je bil



zelo zavzet v službi in drugače. Ce bi se hotela še jaz s čim ukvarjati, bi trpela družina.

Meni je najlepše zdaj, ko so se otroci že osamosvojili. Stanujemo s hčerkama blizu skupaj, v dvojku, z zetoma se dobro razumemo. Živim med mladimi — doma in v službi — in to mi daje elan, da še gledam tudi nase.

**Cilka Pačnik, tajnica službe metalurških raziskav****ŽIVLJENJE SPREJEMAM TAKO, KOT JE**

v Maribor. Raje sem se prešolala na administrativno šolo.

Zdaj lahko rečem, da mi je ta poklic všeč. Tudi kot administrativna delavka lahko komu koristim in pomagam. To mi je v zadostenje. Rada delam.

Zivim zdaj bolje kot v mladosti. Več si lahko privoščimo. V šolskih letih sem npr. s Prevalj na Leše kar pešačila. Zdaj se v glavnem vozimo z avtom. Obnavljamo namreč mojo rojstno hišo. Veseli me, da gredo dela že h kraju. To vzame veliko časa. Mogoče je to najteže prenašal moj oče, ki je starejši, pa smo v teh letih imeli zanj manj časa, kot bi ga potreboval, temu se pridružijo še druge nevšečnosti. Za vse bo veliko olajšanje, ko se bomo vseili v novi dom.

Mogoče bosta imela najmanj od tega otroka, ki ju bo življenje najbrž vedno bolj odtegalo od našega skupnega doma. Toda s tem se je treba sprijaznititi. V šoli nimata posebnih težav. Vesela bom, če bosta v življenu doseglia več kot jaz. A nič ne rečem, če tudi se zasuče drugače, kot si prvotno želiš, je včasih prav tako dobro. Zame je največ vredno razumevanje v družini.

S svojim življencem sem še kar zadovoljna. Domači mi celo pravijo, da sem prehitro zadovoljna s tem, kar dosežem in imam.

Že po značaju sem bolj skromna. Nikoli nisem imela prevelikih zahtev. Morda sem prvotno želela več, saj sem se vpisala na gimnazijo oziroma na učiteljišče. Zame je bila nekakšna življenska prelomnica, ko se je oče v rudniku težko ponesrečil, in se nisem mogla odločiti, da bi šla od doma

**Zdenka Struc, elektrikarka v ETS****OB POKLICU MI JE GOSPODINJSKO DELO HOBI**

V elektrikarskem poklicu sem se znašla slučajno. Po končani osemletki sem se prijavila za strugarko. Medtem ko sem čakala na zdravstveno spričevalo, so vsa razpoložljiva mesta zasedli drugi.

V poklicni šoli za elektrikarje je bil še prostor. Prijavila sem se, ne da bi vedela, kaj me čaka.

Zdaj sem že 15 let v tem poklicu in ni mi žal. Vživelam sem se v moški kolektiv, zdi se mi, da

ne bi mogla živeti med samimi ženskami. Poklic elektrikarja, nemim, je le bolj po tradiciji domena moških. So nekatera dela, ki jih ženska težko opravlja, a tako je tudi v drugih poklicih, posebno v železarstvu.

Delam v proizvodnji, na montaži preoblikovalnih strojev. Fizično težih del in del na višini mi ne nalagajo, zato pa mi radi povrino fina, končna montažna dela, pri katerih prideta do izraza spretnost in smisel za estetiko. Za razliko od sodelavcev ne hodim na teren na montaže in servise, zato tudi ne sodelujem pri zagotovnih strojih. Zaradi tega sem imela že težave, ko je šlo za napredovanje v višjo skupino.

Ob poklicnem delu se zanimam za šport. Spremljam tekmovanja v raznih panogah. S sodelavci se o njih veliko pogovarjam. Sama rada smučam in tudi sodelujem na tozdovskih tekmovanjih. Žal je v



našem tozdu bolj malo žensk, zato sem velikokrat sama.

Doma zaradi bolj moškega poklicnega dela nimam težav. Se z večjim veseljem opravljam gospodinjska dela, ki so mi ob poklicem kakor hobij.

Samo doma — brez službe — ne bi želela biti. Če pa bi organizirali celično proizvodnjo, kot so predlagali v neki raziskavi, bi to sprejela: tako bi se rešila vsakodnevne vožnje iz Crne, delala pa bi lahko tedaj, ko bi imela največ volje in bi bila najbolj zbrana.

**Marjana Sonjak, rezkalka v TSD****SPROSTITEV NAJDEM V ŠPORTU**

Prej sem delala v tozdu Stroji in deli, medtem ko sem bila na porodniškem dopustu, pa so me premestili v TSD. Tu delam na univerzalnem rezkalnem stroju. Delo je zahtevno, vendar ga na stroju, ki je novejšega tipa, zmorem. Naredim vse, kar mi naročijo. Glede dela pri nas ni razlike med moškimi in ženskami, tudi ocenjeni smo enako — kakor je zahtevno delo na stroju. Razlika v primerjavi s prejšnjim delovnim mestom je v tem, da smo tam delali bolj serijsko, tu pa je več vrst obdelovanj, zato moraš večkrat menjati orodje in nastavljati stroj. To me ne moti, še celo vesela sem, kadar grem na boljše komade.

Delam rada; v samoupravljanju — sem članica kadrovske komisije — sodelujem toliko, da vidim, da glede grup ni vse najbolj pošteno. Napredovanje je velikokrat bolj odvisno od mojstrov kot od sposobnosti in dela delavcev.

Ob poklicnem delu sem tudi še gospodinja, kot večina sodelavk. To me ne obremenjuje preveč. Petletnega otroka mi varujejo starši, pomaga tudi mož, tako da se še vedno lahko ukvarjam s



športom. Sem članica odbokarskega kluba na Prevaljah; tekmujem v republiški ligi. Dvakrat tedensko treniram, ob sobotah so tekme. Mož me pri tem ne ovira. Tudi on ima rad šport — igra nogomet. Ko imam trening, večkrat prideta s sinom v telovadnico in si najdetra primerno za poslovitev.

Ob vsakdanjem delu v železarji in doma vsak potrebuje nekaj, da se sprosti. Člani naše družine smo si našli možnost za sprostitev v športu.

**Metka Jevšnikar, tajnica v Jeklarni****MOJ NAJLJUBŠI KONJIČEK — RADIOAMATERSTVO**

Poklicno delo me zaposluje kot vsako žensko, kljub temu pa mi še ostane nekaj časa in energije za dejavnosti, ki me zanimajo in privlačijo. Razumevanje za to imajo tudi mož in otroka, ki imajo prav tako vsak svoj hobi.

Že od osnovnošolskih let se ukvarjam s planinstvom. Svoj čas sem bila načelnica mladinskega odseka pri planinskem društvu,

opravila sem tečaj za gorske vodnike.

Ker rada delam z otroki, me je, ko sta bila sinova še mlajša, pritegnilo delo pri TVD Partizan Ravne. Se zdaj sem vadnica, čeprav sta moja sinova preseljala k tekmovalnemu športu — plavanju. Delo pri Partizanu mi je všeč, ker je povsem prostovoljno, samo okrog novega leta ni prijet-

no. Zaradi množice otrok, ki jih starši vključijo samo zaradi dedka Mraza, je nekaj tednov vadba skoraj nemogoča.

Moj glavni in najljubši konjiček, s katerim se ukvarjam od srednje šole naprej in mi je prinesel vrsto republiških in državnih priznanj, pa je radioamaterstvo. Na predstavitvi dejavnosti v šoli za PTT v Ljubljani se nam je oglasil Korošec, pionir med ravenskimi radioamaterji, Alfonz Pavšer, in to me je, tudi zato, ker me je mučilo domotožje, tako navdušilo, da sem postala radioamaterka. Dolgo časa sem bila med najaktivnejšimi v ravenskem radio klubu. Zdaj pomagam še predvsem organizacijsko. Namen te dejavnosti je lep — širiti poznanstvo in prijateljstvo med ljudmi po vsem svetu in pomagati ljudem v stiski. Zato bi že-



Vera Petrič, natakarica v Družbenem standardu

## VESELA SEM, ČE SO LJUDJE ZADOVOLJNI

Za natakarico sem se izučila v Nami; po dveh letih dela sem odšla od tam v železarno, predvsem zato, da bi se mi ne bilo treba ukvarjati s pijanci. Natakarško delo me veseli, vsaka grobost me pa moti. Toda ko sem prišla v železarno, v jedilnico ob Valjarni, mi je bilo skoraj žal. Veliko takih ljudi je prihajalo, ki so se brez vzroka znašali nad teboj. Bife je tam majhen, brez blagajne, naročajo vse skrižem. Trudila sem se, da bi vsem hitro postregla, pa nikoli ni bilo dovolj hitro. Velikokrat sem poskušala stvar obrniti na šalo, a mi navadno ni uspelo.

Odkar sem tu, v novi razdelovalnici in v bifeju pri Pnevmatičnih strojih, je precej drugače. Večina ljudi je prijaznih ali vsaj strpnih, le nekaj je večno nezadovoljnih in brez olike. To me ne moti preveč; spet rada hodim v službo, čeprav je dokaj naporna. Ves čas moraš biti na nogah in, ko je naval, hiteti, kar se da.

Doma me potem čaka še vse gospodinjsko delo in sin, ki hodi v 1. razred, potrebuje mojo pomoč pri učenju in nalogah. Tu moram biti zbrana. Drugače se ne ukvarjam s čim posebnim. Rada postre-



žem ljudem, zato imamo doma precej obiskov.

Moti me le to, da imamo premajno stanovanje, živimo v garnonjeri, veliki 27 m<sup>2</sup>. Moja edina, velika želja je dobiti večje stanovanje. Že vnaprej se bojim, da še dolgo ne bo izpolnjena. Kljub temu poskušam vsaj v službi ohranjati dobro voljo in ustrezti ljudem, kadar in kolikor se le da.

**Mojca Kovač, administrativna delavka v Komerciali**

## VIDIM TUDI LEP SVET, ZARADI KATEREGA JE VREDNO ŽIVETI



nih mi je služba bolj v veselje kot v breme, četudi mi niso vse pri sreu, kakor tudi jaz nisem vsem.

Moj tretji svet je svet barv in slikanje. Rada se umaknem v samoto, v svet prvočitnosti in drobnih lepot brez hudoobje, v svet, zaradi katerega se mi zdi vredno živeti. Občutke ob stiku s tem svetom poskušam izraziti na platnu. Ne slikam zato, da bi se uveljavila med ljudmi, čeprav mi tudi vsako priznanje veliko pomeni. Zame je pomembnejše osebno zadovoljstvo, če mi uspe, da se izrazim, kot želim. Pri tem mi pomagajo barve, ki jih imam rada. Kdo drug bi morda svoje občutke izrazil drugače, a to ni pomembno. Glavno je, da se potrjuješ. Življenju bi brez tega nekaj manjkalo.

Veliko žensk se takim dejavnostim odreka. Menim, da se na ljubo nekomu lahko odrekaš, dokler čutiš, da mu prinašaš sonce. Ko mu ga ne, je tako odrekanje brez pomena. Morda se nikoli nisem tako dobro zavedala življenja in tega, kje stojim, kot zdaj. Postavila sem se zase.

**Vlasta Hovnik, rezalka v Pnevmatičnih strojih**

## NE BI MOGLA UMORITI ŽIVLJENJA V SEBI



V mladosti, preden sem se porčila, sem mislila, da bom imela samo enega otroka. Zdela se mi je, da bi bilo to dovolj. Zdaj imam štiri in se mi zdi to čisto normal-

no. Načrtovanja družine pri nas pač ni bilo. Če sem že bila noseča, sem tudi donosila. Ne bi se mogla odločiti za splav. Umorila bi živo bitje v sebi, ki se ne more braniti. Vem, da nekatere glede tega niso posebno tenkočutne, me ne bi pa preveč pekla vest, če bi storila kaj takega. Ne zdi se mi hudo, če je v družini več otrok. Starejši odraščajo in pomagajo pri mlajših. Pri vzgoji ne delamo razlike med fanti in dekleti. Najstarejši je sin, pa zna več skuhati kot hči, ki je nekoliko mlajša. Res pa je, da se mlajši sin že rad temu ali onemu izogne. Zanaha se, da bosta opravila starejša dva.

Z osebnimi dohodki nekako shodimo. Otroškega dodatka ne dobivamo, ker malo prekoračujemo cenzus. Zaradi tega tudi starejši sin, ki že hodi v srednjo šolo, ni dobil štipendije v železarni. Dobil pa jo je pri Rudniku Mežica in je celo nekoliko višja, kot jo dajejo tu. Tako ima denar za svoje osebne potrebe. Z možem denar razporejava tako, da otroci niso prikrajšani. Raje se jaz čemu odrečem. Seveda pa otrokom ne moreva nuditi toliko kot tam, kjer imajo samo enega. Vendar jim skromnost v življenju ne bo škodila.

Ob delu v službi in doma mi mnogo časa ne preostane. Kolikor ga imam, rada berem knjige, pogledam si kako oddajo po televizi, posebno ob nedeljah. Drugače pa najraje vidim, da smo vse zbrani doma. Če katerega od otrok ni, mi nekaj manjka. Na razne veselice in prireditve ne hodim, mož nekoliko več, posebno na tozdovske. Jaz ga pri tem ne oviram.

Mojca Potočnik



Cvetje za praznik



Alojz Račnik

Na pultu, ki je škatla  $2 \times 10 \times 2$  m, z dvema nogama razkrečena nad težko progo, je bilo na začetku popoldanske izmene kot v peklu. Proga pod njim je sijala skozi zamreženo stekleno steno, bobnula in neusmiljenje gnetla vroče hлode jekla v dolge žareče gredi. Kako, sta ji narekovala valjarja — pultista, sede nad njo kot v avtomobilu brez volana z dvema menjalnikoma. Lepo, kot da se pelje na lep izlet.

Starejši med njima, Alojz Račnik, me je pričakoval. Da bo imel razgovor za časopis, so vedeli tudi sodelavci, in so mu prijazno svetovali, naj naredi požirek templa, da bo laže »dajal intervju«. Ubogal jih je, nato pa sva se jim umaknila v delovodsko pisarno.

Najbrž sem se mu zdela zgubljena, mogoče je imel občutek, da me je strah drvečega jekla po progi, pa mi je, ko sva jo prečkala, začel pripovedovati o lanskem požaru na progi in o smrti, ki jo je popravilo terjalo. Obžaloval je smolo, ki jih je dolečela, ko sva sedla v pisarno, pa je nadaljeval: »Jaz vedno mlade opominjam: budno glejte, kaj se v obratu dogaja, ne le strogo samo svoje delo. Jaz, ki imam dolga leta izkušta, vem, kje nezgoda čaka. Pazljivost je vedno potrebna. Mogoče se nesreča 100 let ne zgodi, enkrat se pa.«

Nato podrobno opiše nezgodo, ko so mu sodelavca, kolega iz vojske, stisnili valji.

Začela sva torek z ljudmi, sodelavci, pa ga kar vprašam zanje. Valjarji so namreč vedno skupina; kako važno je, kakšna je?

»Ših je taka zadeva, da smo v takih obratih, kot je naš, vsi trdi, nobeden nobenega ne »špara«, ne glede na to, kdo je kdo, ker delo mora iti v redu naprej. Sentimentalnosti nobeden od nas ne more poznati. Narava dela zahteva od nas, da smo direktni, odkriti, da imamo pristne odnose — in to je največ vredno za dobro delo. Familiarnosti ne poznamo. Če je človek pravega mišljenja, ne bo zameril, če ga bo kdo nahrulil. Sam sem po naravi tak, da ne zamerim. Lepota je, ker smo velike skupine ljudi, po 15 nas je. To mi je všeč, da smo »banda«, kot rečemo, »banda« valjarjev, »banda« s preš. Jaz nisem individualist, nisem rad sam, mi je dolgčas že, če enega iz skupine manjka. Tako pa je zmeraj kak hec, vsak dan je eden tarča, ker so pristni odnosi.«

# Iz Valjarne odhaja poslednji Mohikanec

Ko si prižiga drugo cigaretto, se vsilim z vprašanjem, čeprav malo zastonj, saj je pripravljen govoriti kar sam. Kdor ga pozna, ve, da Alojz Račnik rad govori. Vprašam ga, pravzaprav spomnim na odkrito, jasno postavljeno besedo valjarjev, ko so jim pred petimi leti hoteli zdajšnji izmenški ciklus  $6+2$  spremeniti v  $3 \times 2 + 2$ , pa jim ga niso uspeli. Podrobno razloži, kako je bil v utemeljitev, zaradi katere valjarji še danes delajo 6 dni skupaj, potem pa so dva prosti.

»Jaz sem izmensko delo zelo dobro preštudiral, posebno bioritem človeka. Če bi pogledal ljudi, ki hodijo na izmene, 90% jih ima kaj doma. To je kmčko, polkmečko prebivalstvo. V sistemu  $6+2$  imam zagotovljan prosti dan, do minute imam tempirano življenje, se da planirati, pri  $3 \times 2 + 2$  pa to ne bi bilo možno.«

Od 50. leta, odkar sem v železarni delam na izmene. Moj prvi ših je bil nočni. Navadil se delati na izmene, ne bi zamenjal v nobenem pogledu. Čeprav je nočna težka, najtežja. Če ima kdo doma obveznosti, da si spanju ne privošči, je grozno. Tudi marščemu se moraš odreči, saj si na šihu ob sobotah in nedeljah. Jaz sem se moral alpinizmu, nogometu, kinologiji, lavinstu, čeprav so mi v tozdu šli na roke, vseeno sem moral vse pustiti. Mlade ljudi izmene najbolj žrejo. Ko imam družinsko življenje urejeno, ko nastane harmonija in ko gre za denar, je pa v redu.

»Zaslužite pa valjarji dobro, kaj ne?«

»Mladi od začetka ne dojamemo, sčasoma pa vsak spozna, da se na progi da zasluziti, če se poštenu poruči. 60 milijonov dobi, pa je sam, to je lepo.«

»Ste vi ves čas valjar?«

»Vseh 37 let sem valjar težke proge.«

»Nič napredovanja torej. Kako to?«

»Zato, ker me to delo veseli in ker dobro zaslужim, več, kot če bi napredoval. In če bi šel še enkrat delat, bi šel za valjarja, vendar ne pod pogoji, kot sem začel. Danes, ko se tehnika in tehnologija razvijata, je »divota«. Bi šel še enkrat: zaradi dohodka in stabilnosti zasluga. Biti valjar je spoštovanja vredno delo. Seveda pa ima tudi senčne strani. Zaradi monotonosti je utrudljivo, vročina ubija. Smo pa mi tudi sami organizatorji valjanja, nimamo predvaljarjev kot na srednji progi, je torej tudi odgovornost naša. Normo pa imamo skupinsko. Že pride včasih tudi do problemov, a jih zgladimo. V redu je. Samo na eno izmeno ne bi mogel delati, bi mi bilo dolgčas. Najbolj mučno bi mi bilo, da bi moral stalno zgodaj vstajati. Tako, kot je zdaj, pa je »divota«, se sprostim.«

Postane, in čeprav še skoraj nič nista rekla o preteklosti, o težki progi v petdesetih itd., zinem, da se mu ta »sproščenost« pozna.

Kdor pozna Alojza Račnika, bo vedel, da se dobro drži.

In pove, zakaj.

»Jaz se doma sprostim, se nimam za kaj nervirati. Imam tri sinove. Dva delata v železarni, eden je v metalurški, in sem strašno ponosen, da so taki, kot so, pošteni. Nikoli nisem imel problemov. Imam hišico na Janečem, ki sem jo resda malo bolj dolgo gradil, ker nisem imel kreditov. Oh, v družbenem stanovanju ne bi mogel biti, ves čas sem v naravi rasel in me ta privlači. Rodil sem se v Črncah, nato smo živel na Prežihovini, tri leta pa sem bil v bloku. Ampak jaz v bloku ne bi mogel živeti.«

In res je, kdor pozna Alojza Račnika, bo vedel, da kmetuje. Čisto ob fabriškem plotu kosi in spravlja seno na kup za svoje »živale«, kot jim

pravi. Ima pa v najemu tudi Janečovo posestvo nad Janečim.

»Imam 9 ovč, zajce, lepe rasne lisce, osličko, telico, bika sem tudi imel, zdaj pa imam dva konja: enega »škastega« indijanca, s katerim sem bil tudi na hotuljskem pustnem karnevalu, in enega ponja. Vse imam za hobi, čeprav so konji že malo večji hobi, ker več stanejo. Drugače pa je to ljubiteljstvo, čista sprostitev; no, čeprav, zdaj ko imam toliko živalic, te že skoraj rabijo celega človeka in me vse skupaj zraven službe že malo daje. Sreča, da mi domači pomagajo. Ne smem izpustiti žene, če ne bi imel tako pridne, pa otroke brez problemov, ne vem...«

Če ima takšno veselje, pa ga vprašam, zakaj raje ni kmet.

»Imel sem lepe možnosti, da bi bil kmet, pa je življenje drugače neneslo. Dobil sem dobro delo, imel sem socialno varnost. Ja, včasih smo se za takšna delovna mesta, kot je moje, borili. Ko sem šel k vojakom, sem si kleše zaklenil v omaro, pa si jih nihče ni upal ven vzeti. Počakale so me. Pač škoda se mi je zdelo prepustiti tako dobro delo drugemu.«

Sklepam, da zato, da se mu bo laže godilo, težko čaka drugo leto, na 1. maj, ko se bo upokojil in imel ves čas za svoj hobi. To mu tudi rečem,

»Ja, za takrat imam lepe načrte. Rad bi na Ivarčkem organiziral družinska jahana. Tam bi bilo izhodišče za sprehoede na Rimskega, na Poštarskega. Zanimivo bi bilo: lepo osebljani konji na Ivarčkem...«

Rečem si, zdaj je pravi čas butniti; in tudi kar, brez pomisleka: Pozornost pa radi zbujate! Kdor pozna Alojza Račnika, bo vedel, da je posebnež.

»Jaz pravim tako: ljudem moraš nekaj novega pokazati, drugače življenje ni interesantno. Rad imam raznolikost, da je paša za ljudi. Sem pač



»Banda« s proge

entuziast, to sem po očetu podedoval. Eni se mi res smeji, jaz pa pravim, da so mi samo nevoščljivi. Intelligenter je zame tisti človek, ki me vpraša, če lahko konja poboža, ne tisti, ki se namrdne. Toda jaz se na ljudi ne oziram. Posebnež je pa zame vsak človek, tudi tisti, ki na trgu pripelje avto, pa gleda okrog, če drugi njegov avto opazujejo. Jaz pa, zakaj bi imel veselje z avtom, če ga imam s konji, z živalicami, s psi.«

**Kdor pozna Alojza Račnika, bo vedel, da je pes njegov stalni spremišljalec.** Ko ga vprašam, zakaj, najprej našteje, katere pse vse je imel in kaj se je z njimi dogajalo. Imel je Gara, ki je 10 let zaporedoma izpiti z odličnim polagal.

»Pes je tak prijatelj, a veš (in se zamisli), kamorkoli greš, če bi še tako sam bil, nisi sam. Jaz imam zelo lepo vzgojenega psa. Pes ne sme biti sadist, da lahko greš z njim med ljudi. Jaz ga ne rabim za čuvanja, ampak za to, da nisem sam. Pes je največji prijatelj, samo govor ne. Jaz ga še zvečer, ko pridem s šihto, vzamem iz boksa, pa grem z njim za celo uro na sprechod. Imam pa nemškega ovčarja, ta mi je najbolj všeč.«

Razneži se ob psih tako zelo, da se ob mislih na našega Pazija raznežim še jaz. Priznam mu, da si nisem mislila, da ti lahko pes toliko pomeni; pa čeprav čisto navaden...

»Tu te moram takoj popraviti,« mi ostro seže v besedo, »ni važno, ali je pes navaden ali ne, lastniku je všeč. Vsak pes ima pri svojem gospodarju priljubljenost. Kinološko gledano nimam navade, da bi lastnika psa razočaral, sploh je to važno pri otrocih. Vsekemu pohvalim »peseca«, in razigranega srca grejo od mene, češ, če Račnik reče, da je v redu, je pa že. Drugače pa sem bil takrat, ko sem bil v komisiji za ocenjevanje lavinskih psov, zelo kritičen.«

»Dobro je, tov. Račnik, vendarle morava reči še kaj o vaših 37 letih v železarni. Za danes vemo, kako je, vi pa povejte, kako je bilo.«

»Lepe spomine imam čisto na začetek dela v železarni. Začel sem s petnajstimi leti. Ponoči me je bilo še strah okrog hoditi, pa so me stari valjarji vseeno poslali k Meležniku po mošt. Ko sem ga prinesel, pa ga piti nisem smel; si presmrkav, so rekli. Tudi ko sem šel s prvo plačo

k Poriju, so me stari valjarji ven nagnali: pob, zgini, so rekli. Porabili pa so me za vse. S šajtrgo smo hodili po pivo nimo vratarja.«

Vedno pa se razveselim, ko se spomnim, kako je bilo, ko smo zgradili prvi fabriški dimnik. S kollegom sva pred otvoritvijo zlezlanji, ko pa sva prišla dol, naju je pričkal Apohal in za uhlje vlekel v obrat; hecno je bilo, za uhlje.«

»Zal pa vam najbrž ni, da je za vami že toliko let, saj so, kot pravite, vredna spomina.«

»Kaj mi bo žal. Jaz se počutim še zelo mladega, zelo vitalnega. Če bi šel tekmovati z 19-letnim »pobičem«, ga zadaj pustim! To naredi narava. In zato, ker sem tak, bom ob odhodu v pokoj organiziral banket v Nami. Povabil bom okoli 40, 43 ljudi. Imam poseben spisek. Povabil bom vse tiste, ki so mi karkoli dobrega naredili v železarni. Ogromno prijateljev imam, čeprav jih ne pobiram na cesti, ampak jih izbiram sam.«

»Aha, to bo torej slovo poslednjega Mohikanca iz Valjarne, kot je slišati.« (Op. Mohikanci so izumrla severnoameriško indijansko pleme).

»Od generacije, ki je začela 50. leta, sem postal sam. Nekaj jih je odšlo drugam, veliko pomrlo. Če bi naredil spisek, je gotovo 200 ljudi, ki so pomrli, pa sem jih poznal, veliko zaradi alkohola. Srečen sem, da sem šel zdrav skozi vsa ta leta, lahko potrjam. Lahko pa tudi rečem, da sem si sam zdravje ohranil. Slavje bom naredil iz veselja, da sem še takšen, kot sem. Povabljen pa si tudi ti.«

Presenečena sem se mu zahvalila, tudi za pogovor.

»Banda s proge ni mogla dočakati, da bi nehala, in jo je, ko sva se vrnila v obrat, ravno mahnila na kavo. Progo je ustavila že prej, saj smo se zmenili, da se bodo vsi skupaj z Račnikom pred njenimi mogočnimi valji fotografilali; za spomin, ki pa ga bo prinesel še čas.«

Danes je pa to še zdaj, tukaj, resnično, in Račnik med njimi zdrav, vesel in zadovoljen sam s sabo in v vsemi okrog sebe.

Ko sem hitela s šihto in so ugasnjeni stroji in popoldansk sonce naredili železarno prav prijazno, sem si mislila, da je vse skupaj pravzaprav čudovito.

Helena Merkač

Priporočljive so granulacije kosocev in kockovcev. Odlično se obnesejo tudi vse vrste briketov. Naši črni premogi zaradi obilice žvepla in sprimkov niso primereni.

Drva, predvsem zračno suha, gorijo v kotlih z zelo dobrim izkoristkom.

Na kotel lahko priklopimo tudi oljni gorilnik, NIKAKOR PA NE PLINSKI GORILNIK, KER PROIZVAJALEC SE NIMA ATESTA.

Kljud temu da so kotli konstruirani tako, da je omogočena enostavna strežba, je treba upoštevati določena pravila, če hočemo, da bomo privarčevali gorivo.

— Kotel odpiram v dodajamo gorivo šele takrat, ko pogoreva naloženi premog (znižuje se temperatura izstopne vode iz kotla).

— Pred ponovnim dodajanjem premoga je treba rešetko kot vse druge rege dobro očistiti in pravilno popraviti žerjavico.

— Iz kurišča odstraniti vso žlindro.

— Vedno, razen za pripravo osnovne žerjavice ob zakuritvi,

moramo napolniti vsaj polovico zalogovnika, sicer dobimo zgorenje z ogljikovim monoksidom (slika).

— Ob zakuritvi ali ob znižanju temperature dimnih plinov pod  $160^{\circ}\text{C}$  je treba zmanjšati del površine za prenos toplote s preklopom posebne lopute (slika).

— Osnovno žerjavico ob zakuritvi pripraviti z minimalno potrebno količino premoga in s tem preprečiti CO v osnovni naložitvi.

— Ne posegati v kurišče med zgorevanjem.

— Kotel segreti na delovno temperaturo po možnosti s kurjenjem lesa, ker le-ta ne vsebuje žvepla.

— Temperatura vode v kotlu naj ne bo nižja od  $60^{\circ}\text{C}$  in ne višja od  $90^{\circ}\text{C}$ .

— Vse pripire na odprtih na kotlu morajo biti dobro tesnjene zaradi bolj učinkovite regulacije toplotne moči kotla in iz varnostnih razlogov.

Če se boste držali teh navodil, bo izkoristek kotla 75 %.

Robert Jamšek

## OSKRBA Z ENERGIJO V JANUARJU 1988

Ker so cene energentov v januarju ostale še na ravni decembrskih, se tudi stroški porabljeni energije v tem mesecu niso bistveno spremenili.

Skupni stroški porabljeni energije v železarni znašajo v januarju 4,2 mrd. din in so tako kot cene na ravni decembrskih.

Skupna proizvodnja znaša v januarju po okvirnih podatkih 44.455 ton, to pa je v primerjavi z decembrom 19,7 % porast. Temu ustrezeni nižji so tudi stroški energije na tono skupne proizvodnje, saj so znali v decembri 112.930 din/tono, v januarju pa le 93.818 din/tono.

Dobava primarnih energentov je bila v januarju v redu. Redna je bila tudi proizvodnja in oskrba porabnikov z vsemi sekundarnimi energenti. Občasno se je pojavljala motnja le pri oskrbi s kisikom, predvsem zaradi premajhne kapacitete kisikove naprave. Dobava kisika iz tovarne dušika Ruše ni mogiča v vsakem času.

Kot v prejšnjih mesecih smo tudi v januarju zbrali v smislu štednje 7400 l odpadnih olj, ki jih potem pokurimo v ogrevnih pečeh.

Poraba energentov je bila v večini primerov pod planom, in to do 27,5 %. Plan porabe smo presegli le pri hladilni vodi za 2,7 %, sanitarni topli vodi za 0,4 % in pri kisiku za 2,6 %. Če pa primerjamo skupno proizvodnjo proti decembrju 1987, vidimo, da je bila ta večja za 19,7 %, večja pa je bila tudi poraba energentov. Iz tega sledi, da so tudi specifične porabe na enoto ostale v mejah decembrskih.

1. Primarni energenti	Poraba	Str. v 1000 din
Elektro energija	19 828 100 kWh	1 671 956
Zemeljski plin	5 827 506 Sm <sup>3</sup>	1 437 199
Butan propan	16 310 kg	6 474
Mazut	471 360 kg	141 815
Koks	11 340 kg	1 452
Karbido	13 700 kg	7 878

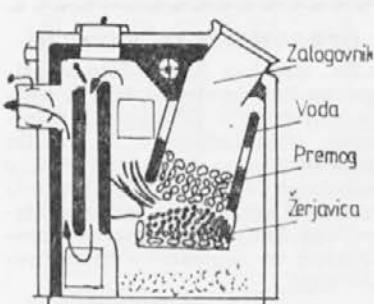
2. Sekundarni energenti	Poraba	Str. v 1000 din
Acetilen	5 053 kg	14 090
Industrijska voda	1 658 130 m <sup>3</sup>	209 993
Sanitarna topla voda	12 660 m <sup>3</sup>	49 824
Para	4 891 200 kg	202 252
Centralno ogrevanje	13 309 000 MWh	540 142
Kisik	558 821 kg	171 561
Komprimirani zrak	6 242 000 m <sup>3</sup>	73 736
Cisti dušik	86 m <sup>3</sup>	157
Tehnični dušik	40 576 m <sup>3</sup>	8 592
Argon	12 817 m <sup>3</sup>	97 890

## Za boljši izkoristek toplote

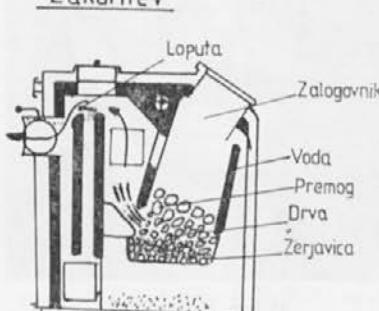
### TRAJNOŽARNI KOTEL ZA CENTRALNO OGREVANJE

V trajnožarnem kotlu lahko kurimo skoraj z vsem, kar gori. Z ekološkega vidika ni dovoljeno kuriti lakiranega ali impregnira-

#### Minimalna polnitev zalogovnika



#### Zakuritev



Jože Oder

**IZZIV**

# Možnosti za nadaljnji razvoj naše občine

Prispevki pod naslovom »Izzivi« so me vzpodbudili, da sem prelistal še enkrat vse tri zbornike »Med Pečo in Pohorjem«. Skozi vse gradivo se vleče kot rdeča nit dejstvo, da je razvoj koroške regije pogojen skoraj izključno od bolj ali manj pametnega izkorisčanja naravnih bogastev tega območja (kovinske in nekovinske rudnine ter les). V prvi polovici prejšnjega stoletja so bile izčrpane uporabne zaloge železove rude, v začetku tega stoletja zaloge premoga in sedaj usihajo zaloge svinčeve in cinkove rude. Pred sto leti je zato propadla železarna na Prevaljah, ker ni mogla s svojim programom konkurirati onim bliže surovinam in glavnim prometnim potem. Obdržala se je mala železarna na Ravnah s svojim specialnim programom. Z bogatenjem znanja (dopolnjevanjem programov in posodabljanje proizvodnih naprav) in z že boljšimi transportnimi potmi bo imela zagotovljeno prihodnost. V teknu je izgradnja še zadnjih čistilnih naprav, ki bodo povsem odpravile onesnaževanje okolja (ozračja in vodotoka) iz železarne.

Modernizacija tovrstne dejavnosti pa pomeni tudi racionalizacijo dela in s tem mnogo počasnejšo rast zaposlovanja. Pri tem je iluzorno razmišljati o dislociranih proizvodnih celicah, saj sami avtorji navajajo, da potrebnih pogojev za to še zelo dolgo ne bo na Koroškem.

V razvitem svetu velike organizacije ne propadajo, kot je navedeno v enem prispevku, temveč spremno izkorisčajo obrtnike in mala podjetja. Teh malih se pa res vsakodnevno rojava na tisoče, vendar jih tudi na tisoče vsakodnevno propada. Obdržijo se le, dokler so inovativni, to je konkurenčni kot kooperanti velikih. Če velikemu podjetju trda pred, najprej odtegne delo kooperantom in s tem zagotavlja nadaljnje delo svojim delavcem. Z močnimi razvojnimi službami dopoljuje in spreminja proizvodne programe in se povezuje z drugimi velikimi.

Iz zbornikov je razvidno, da obstajajo v koroški regiji še druge nekovinske rudnine, ki bi se jih splačalo izkorisčati. Predvsem sta to diabaz in pegmatoid. V programu zapisovanja rudarskih obratov in flotacije Rudnika Mežica še ni kaj napisanega o preorientiranju na to področje. Program je bolj usmerjen na kovinsko industrijo. Zakaj ne bi še naprej izkorisčali naravnih danosti in pri tem izkoristili bogate rudarske izkušnje?

Diabaz je, kot beremo, surovina za: stekleno izolacijsko volno, primes za obrabne asfaltne površine, kot nosilna asfaltna površina, za asfaltne makadamske obdelave. In zraven je že kar predlog za dogovarjanje s Terme Ljubljana in Izolirko Jesenice za soinvestiranje takšnih obratov. Ti podjetji to surovino dovažata iz Hrvatske. Te kamenine je menda ogromno v Javorju in bi jo lahko predelovali, verjetno najmanj vse naslednje stoletje. In si že predstavljam predor pod Bačovskim vrhom iz doline Javorskega potoka v dolino Velunje (kaj je 1300 m predora proti 800.000 m rudniških rogov?!). S tem bi skrajšali pot teh proizvodov do

glavnih porabnikov za 50 km. Odprele bi se za zgornjo Mežiško dolino nove svetlejše perspektive (turizem, trgovina).

Na področju Žerjava in Jazbine so baje velike zaloge glinastih škrilavcev za klinker keramične proizvode. Ali bodo kakšne odločitve tudi v to smer?

Razvoj Črne je bil vedno odvisen od razvoja rudnika, ne pa od kmetijske dejavnosti. Sedaj, ko tečejo zadnja leta rudarjenja, je čas za pripravo izkorisčanja drugih kamenin v neposredni bližini. Tozadevne sodobne naprave ne bodo ekološko ogrožale okolja, zagotavljale pa bodo nadaljnji razvoj zgornje Mežiške doline.

Pegmatoida je menda na milijone ton v nedrži Zelenbrega in Strojne. To je »surovina za steklarsko industrijo, glinence da dodatke v papirni industriji in sljudo kot osnova za industrijo izolatorjev.« (Če se pri tem komu toži po idiličnem kmečkem življenju, naj si prebere knjigo »Strojna in strojanci« dr. Makarovičeva!)

Lesna industrija koroške regije še tudi ne izkorisča dovolj pametno naravnih danosti, saj še vedno blizu 70% lesne mase odhaja iz regije v obliku navadnih desk.

Torej možnosti za nadaljnjo industrializacijo v naši dolini na podlagi naravnih danosti je še mnogo, le hoteti je treba.

Stokanje o praznih in skoraj praznih šolah v odmaknjenih krajinah je

res bolj nostalgičnega izvora kot logičnega razmišljanja in planiranja. Znano je, da se ljudje odseljujejo s hribovitih predelov v urbana industrializirana naselja že skoraj 200 let. Naša regija pri tem ne more biti izjemna. Do sedaj je družba že veliko storila za olajšanje življenja v hribovitem svetu: šole, ceste, elektrika, telefoni. Nadaljuje se strokovna in gmotna pomoč pri preusmerjanju perspektivnih kmetij v živinorejo. Sicer pa je veliko kmetij bogatih z gozdovi. Odliv bi lahko zmanjšali z ustrezno kadrovska politiko v OZD. Za otroke je vsekakor bolje, da se šolajo v boljše opremljenih in kadrovsko kvalitetnejših šolah. Prometne zveze to omogočajo. Najbrž bi bilo gospodarno prazna šolska poslopja prepustiti drugim koristnim namenom. Take zgradbe se lahko preuredijo v planinske ali počitniške domove, v gostišča. To bi bilo v korist razvoju turizma, za katerega večji razvoj bodo sicer dani pogoji še v naslednjem stoletju.

Glede razvojne politike bi še rad navrzel željo: v prejšnjem in letosnjem letu se zamenjujejo kadri v naši občini na najpomembnejših položajih, tako v gospodarstvu kot ne-gospodarstvu in v upravnih službah. Upam, da se bodo ti vrhovi znali in hoteli hitro dogovoriti za enotno in še uspešnejšo gospodarsko in razvojno politiko tako dolgoročno kot srednjeročno. Da pri tem ni treba čakati na boljše predpise, zakone in novo vlado, naj spomnim na misel, ki jo je izrazil eden od nagrajevcev Kraigherjeve nagrade približno takole: uspešen direktor ne izgublja časa s kritiziranjem slabih zakonov in predpisov, ampak se pri svojem načrtovanju in delu prilagaja obstoječemu stanju v družbi in spremembam, ki so v teknu.

Anton Vehovar

V zadnjem času niso redka spravjanja o potrebnosti nekaterih SIS, tudi njihovih skupščin. Mogoče sem že tudi pod vtisom predlogov za ukinitev nekaterih SIS, vendar menim, da je naša skupščina kot mesto dogovarjanja potrebna, če je seveda celovito izpeljan namen organizirnosti skupščine. Ker pa je specifičnost področja, ki ga pokriva skupščina, zadava posameznikov, ki se jih problematika tiče direktno ali pa ne, je bila aktivnost skupščine zelo različna. Do izraza so prihajali mnogi problemi. Od tega, ali je prav, da je skupščina enodomna in da o nezaposlenih (ki bi morali biti zbor uporabnikov) razpravljajo zaposleni, saj je za nezaposlenega nezaposlenost ogromen problem, da zaposlenega pa to sploh ni problem; do problemov poklicnega usmerjanja, ko se starši in otroci zaradi svoje aspiracije praviloma odločajo drugače, kot svetujejo poklicni usmerjevalci, ki imajo poklic, pa spet pridejo v skupnost, če ne dobijo službe; do razkoraka, ko skupnost na oblikovanje vzgojno-izobraževalnih procesov ne more vplivati, ker je to sfera izobraževanja, z ljudmi, ki jih šole dajo, pa nimajo zaposlitve, pa se mora ukvarjati itd.

O vključevanju skupnosti v razreševanje trenutnih razmer pri zaposlovanju pa moram reči, da je bil problem zaposlovanja v občini Ravne do zdaj še obroben. Zato problem odkrite nezaposlenosti v preteklosti ni povzročil bistvenih pritiskov. S sprejetjem zakona o stečajih pa je prišlo tudi do sprememb zakona o zaposlovanju v smislu zagotavljanja večje socialne varnosti.

V prihodnje, ko bo delo kot »najdobrina postalo zelo iskano, bo delo skupščine SIS, strokovne službe in kadrovskih služb gotovo izjemno zahtevno. Pri planiraju kadrovskih reprodukcij za leto 1988 so bile OZD že dolžne povedati, ali pričakujejo ekonomski viške. Treba bo preiti od ekstenzivnega zaposlovanja (zaposli vse, kar je), k racionalnemu itd. Vse to pa je že stvar kadrovskih služb in ne skupščine. Poudariti moram, da skupščina ni za operativne namene, in da je zato lahko npr. pri problemu zaposlovanja žensk v občini Ravne, pri katerem se je pokazalo, da v zavesti dejavnikov ni bil dovolj prisoten, le opozarjala na potrebo.

Dejansko je tako, da več kot opozarjati na probleme ne moremo. Škarje imajo v rokah drugi. Kar se tiče zapiranja vrat delovnih organizacij in vedno večje množice nezaposlenih, sta skupščina in zveza skupnosti za zaposlovanje v spremembah delovne zakonodaje dali pobudo, da mora biti za delovno mesto omogočena konkurenca, kar pomeni, da širše družbene skupnosti ne zanimajo le tisti, ki so ostali brez dela in ki — mimogrede — niso le »predmet« dela skupščine SIS za zaposlovanje, ampak širše družbene skupnosti, temveč da to družbo zanimajo tudi tisti, ki so zaposleni, a neustrezn.

H. Merkač

## ŽELEZARJI DELEGATI

# O vlogi SIS za zaposlovanje

Zelezarji delegati so tudi naši delavci, ki opravljajo odgovorne funkcije zunaj železarne. Eden med njimi je tudi Milan Božinovski, ki je predsednik skupščine Samoupravne interesne skupnosti za zaposlovanje v občini Ravne.

Osem let že intenzivno dela na področju zaposlovanja: štiri leta je bil delegat KS, dve leti podpredsednik skupščine SIS in dve leti predsednik. Za predsednika je v zdajnjem evidentiranju predlagan še za naslednji dve leti.

Kot sam pravi, ga to delo zanimal. Žene ga stalna želja po spremnjanju stanja na boljše in prepričanje, da se človek ne sme zadovoljiti z nekim nevidenimi stalnicami. Prav tako prihaja pri njem do izraza afiniteta z delom, ki ga kot referent za samoupravo, kadrovsko zadeve in OD opravlja v tozdu Valjarna.

Z letošnjim marcem je končano eno obdobje njegovega dela v skupščini. Zato bo povedal, kako uspešno je to delo bilo. Ker pa postaja zaposlovanje vse zanimivejše družbeno področje, saj delovne organizacije tesno zapirajo svoja vrata, in je število brezposelnih vedno večje, bo povedal tudi, kako se lahko SIS vključuje v reševanje te problematike.

»Kar se tiče našega preteklega dela, moram reči, da bi lahko bilo uspešnejše, če bi bili v njem zasebni interesi delegatov manjši in če bi bil



Milan Božinovski

## OPRAVIČILO IN PREKLIC

Za vse, kar bi se dalo v prispevku Bolj je visoko, bolj je luštno (intervju z Zdenkom Krajnikom), objavljenim v 2. številki Informativnega fužinarja 1988, o pokojnem dr. Eratu iz Dravogradu razmeti kot žalitev, se na zahtevo žene Sonje Erat iskreno opravičujem in zapisano o njem preklicujem.

Helena Merkač

# FUŽINAR ZA RAZVOJ

## Naša inovativna dejavnost v letu 1987

Spošno gospodarsko krizo povzroča tudi kriza v inovativni dejavnosti. Ugotovitev o tem morajo kljub spošni drugačni tendenci voditi k iskanju izhoda v večjem znanju. Kljub temu pa se izboljšuje družbeno ozračje za inovacijsko dejavnost, kar se kaže v vse večjem številu OZD, v katerih vse bolj aktivno inovativno delujejo. Toda samo to še ni dovolj. Treba se je lotiti predvsem izoblikovanja zamišli, usmerjanja in uresničevanja, kot pravi M. Mulej. Zato je treba voditi inovacijsko politiko kot del družbene politike. Poraja pa se možnost, da se vodi inovacijsko politiko kot politiko znanja in ustvarjalnosti v OZD ter da se v teh okvirih združijo vsi delavci v prizadevanjih za njeno uresničitev. To pomeni, da je rešitev krize ne samo v racionalnem ekonomskem vedenju v reprodukciji, v odgovornem finančnem in tržnem vodenju, pač pa tudi v znanju in ustvarjalnosti.

Tej gospodarski krizi se ni izognila niti Železarna Ravne, kar se je ob koncu leta tudi videlo v nekakšni nastrojenosti delavcev proti ustvarjalnosti in inovativnosti. Kljub tem negativnim tendencam, ki se zaradi vsespolnega gospodarskega stanja pojavljajo pri nas, pa smo v železarni dosegali tekšne rezultate v inovativni dejavnosti, ki nas postavljajo v sam vrh slovenskega gospodarstva tako po številu vključenih delavcev v inovativno dejavnost kot pa doseženem povečanem dohodku od inovativne dejavnosti. Stevilo delavcev, ki so vključeni v vse oblike inovativne dejavnosti, je v letu 1987 porastlo

OBLIKE INOVATIVNE DEJAVNOSTI IN ŠTEVILO VKLJUČENIH DELAVEV

od 1.1. – 31.12. 1987

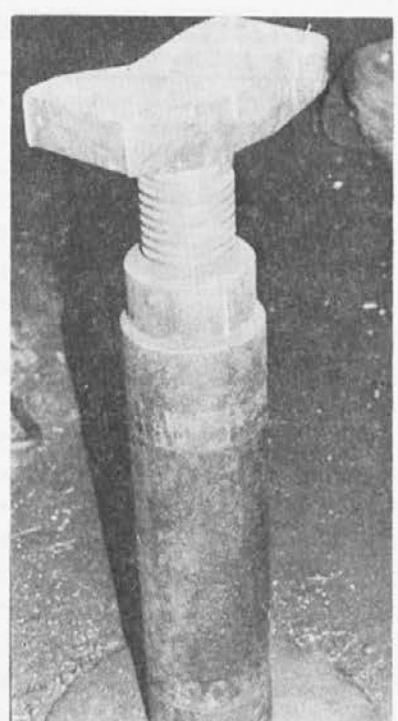
TOZD, DSSS	DELAVCI skup.% zap. akt.	KORISTNI ŠT. K.P.	PREDL. ŠT. del.	KROŽ. KVAL. ŠT. št. del.	UST.NAL. ŠT. št. del.	INOVACIJ. ŠT. št. del.	AKTIVIS. ŠT. št. del.	SKUPAJ
JEKLARNARNA	415 35,4	60	85	- 2	19 31	54 29	133 147	
JEKLOLIJVARNA	682 9,2	6	8	- -	5 28	57 27	68 63	
VALJARNA	470 31,5	27	39	2 21	24 45	47 43	100 118	
KOVAČNICA	300 22,6	9	16	3 26	8 14	28 12	48 68	
JERLOVLEK	117 28,2	19	24	- 1	2 3	20 5	41 33	
T S D	203 25,1	29	37	- -	1 1	11 11	13 11	51
KALILNICA	64 45,3	6	6	1 6	7 7	20 10	34 29	
ORODJARNA	92 22,8	7	12	- -	5 7	1 2	13 21	
S I D	546 8,2	4	4	- -	3 4	59 37	66 45	
IND. NOŽI	228 21,0	8	9	- -	9 27	11 12	28 48	
PNEV. STROJI	202 15,8	16	18	- -	7 9	15 5	38 32	
VZMETARNA	103 46,6	17	23	1 9	3 5	13 11	34 48	
T R O	338 19,2	25	30	- -	9 14	27 21	61 65	
KOVINARSTVO	169 32,5	10	11	- -	18 18	20 10	6 40	55
BRATSTVO	78 -	-	-	- -	- -	- -	- -	-
MONTER	322 4,6	6	7	- -	- -	4 4	8 10	15
ARMATURE	169 40,8	25	36	- -	8 13	11 13	45 69	
ENERGIJA	136 47,0	15	17	- -	8 11	23 11	16 36	64
E T S	242 73,5	29	39	- -	84 103	2 36	115 178	
S G V	498 47,3	82	128	1 26	31 7	78 78	115 234	
TRANSPORT	122 6,5	5	3	- -	- -	- -	6 8	8
P I I	71 95,7	5	9	- -	45 51	- -	8 50	68
R P T	300 92,0	19	29	1 11	121 211	3 25	184 276	
KOMERCIALA	275 12,7	3	2	1 5	20 27	- 1	24 35	
K K	226 46,9	8	9	- -	1 61	85 2	11 71	106
DRUŽB. STAND.	150 17,3	6	6	2 15	5 5	- -	13 26	
DS ZA RAČ.	120 10,8	-	-	- -	7 13	- -	7 13	
D S G	86 124,4	5	7	- -	63 93	19 7	87 107	
K S Z	230 22,1	7	12	2 13	16 25	1 1	26 51	
P F S	97 57,4	-	-	2 20	6 7	- -	8 27	
SKUPAJ:	6.997 30,4	458	622	20 160	593 902	433 437	1.504 2.130	

na skoraj tretjino, glede na četrtino v letu 1986. Iz tabele je razvidno, kateri tozdi so bili v inovativni dejavnosti najbolj aktivni. Pri tem pa moramo opozoriti na tiste tozde, kjer je inovativna dejavnost porinjena na stranski tir (Jekololivarna, SID, Monter, Transport...). V teh tozdih bo treba v bodoče narediti kvaliteten preskok v inovativnost.

Stevilo inovacij se je povečalo v letu 1987 na 480 glede na 212 v letu 1986, kar pomeni povečanje za faktor 2,29. Letni povečani dohodek v letu 1987 je bil 5.335.496,971 in je za faktor 2,73 večji od leta 1986 (1.952.434.104). Izplačana nadomestila avtorjem inovacij so bila v višini 181.209.827 din, kar pomeni povečanje glede na leto 1986

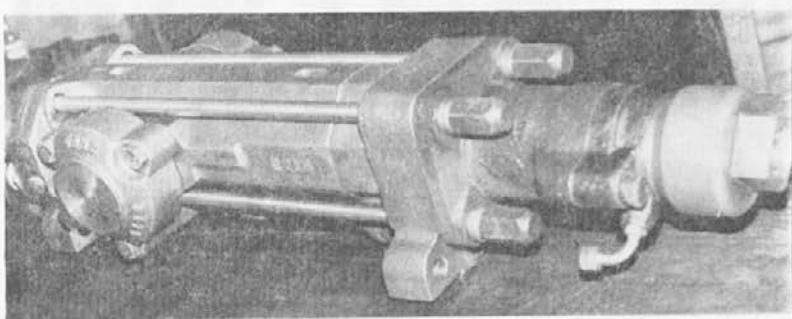
Šola/izobrazba	Dejanska	%	Zahtevana	%
NOŠ	30	6,9	0	0
OŠ	11	2,6	7	1,6
PSŠ	21	4,9	10	2,3
SPŠ	143	33,0	161	37,2
DPS	62	14,3	60	13,9
SS	81	18,7	65	15,0
VSS	38	8,8	61	14,1
VŠ	42	9,7	69	15,9
MG	4	0,9	0	0
D	1	0,2	0	0
SKUPAJ:	433	100	433	100

ŠI- TRA	TOZD	IZPLAČANA NADOMESTITLA ZA INOVACIJE						Letni povečani dohodek	Izplačena nadomestitla	Stevilo inovator- jev	KORISNI PREDMET	KROŽ. KVALI- TETE	Število izjavil.	
		1	2	3	4	5	IZPLAČENO							
11. JEKLARNARNA	19	17	10	2	7	55	904.002.020	31.213.750	29	60				
12. JEKLOLIJVARNA	19	21	23	8	2	68	568.392.185	25.266.377	28	6				
13. VALJARNA	27	19	16	8	-	56	1.291.210.976	35.089.076	52	27	2			
14. KOVAČNICA	6	6	9	3	1	20	1.080.591.367	25.279.890	11	9	3			
15. JERLOVLEK	7	8	1	-	2	30	88.218.325	3.123.491	5	19				
16. TSD	10	3	1	1	-	15	111.574.632	6.897.572	13	29				
17. KALILNICA	10	2	2	2	1	21	297.655.920	10.236.211	10	6	1			
18. ORODJARNA	-	1	-	-	-	1	9.752.910	193.297	2	7				
19. STROJI IN DELI	15	17	18	9	5	60	322.517.428	18.022.877	8					
20. INDUSTRI. NOŽI	6	1	2	2	-	11	79.273.997	2.854.809	12	8				
21. PNEVMAT. STROJI	8	5	7	4	4	28	139.754.597	6.628.510	5	16				
22. VZMETARNA	2	5	4	2	1	14	123.892.838	4.786.295	11	17	1			
23. TRD PHEVOLJE	11	7	10	2	-	30	40.785.615	2.166.362	21	26				
24. KOVINARSTVO	1	4	4	1	-	10	23.838.961	892.768	6	10	2			
25. MONTER	5	-	-	-	2	6	39.452.199	1.738.771	8	6				
26. ARMATURE MATA	6	1	2	1	-	12	36.723.900	2.322.664	13	25	1			
27. ENERGIJA	4	5	1	-	-	12	109.297.760	1.326.809	16	15				
28. ETS	2	-	-	-	-	2	43.762.081	1.331.810	36	29				
29. SGV	-	3	1	1	1	7	37.698.413	2.598.007	78	82				
30. TRANSPORT									5	1				
31. FIT									8	5				
32. RPT.	3	1	-	-	-	4	29.729.482	1.654.204	25	19	1			
33. KOMERCIALA									1	3	1			
34. KONTN. KAKOVOST	2	-	-	-	-	2	9.577.978	497.787	11	8				
35. DRUŽ. STAND.	-								6	2				
36. DS RAČ.														
37. DS ZA GOSPEDR.	2	3	4	3	5	17	8.190.353	407.190	7	5				
38. DS ZA KSZ	1	-	-	-	-	1	185.022	20.558	1	7	2			
39. DS PFS											2			
40. SKUF A.J.	159	129	116	46	31	480	5.335.895.921	151.209.527	411	458	611	20	160	1215
Leta 1986	121	45	36	-	9	212	1.952.434.104	37.378.668	360	383	493	29	227	1081
Iudeka 87/86	131	207	322	-	344	292	273	485	120	121	124	66	70	112



»Tnalo«

## RAZVILI SMO NOVO HIDRAVLICHNO KLAVIDO



Po uspešnem obdobju razvoja pnevmatičnih kladiv so pred leti začeli v RPT razvijati hidravlična kladiva. Najprej so razvili hidravlično razbijalno kladivo, nato tri bagerska razbijalna in letos prvo vrtalno hidravlično kladivo HVK 110.

Izdelali so tri prototipe, ki jih bodo preizkusili v Rudniku urana na Žirovskem vrhu, v Geotehniki Zagreb ter na Geološkem zavodu v Ljubljani. Če se bodo obnesli, bodo začeli kladiva v tozdu Pnevmatični stroji serijsko izdelovati.

Hidravlično kladivo ima v primerjavi s pnevmatičnim mnoge prednosti. Če vzamemo za pnevmatično kladivo 100 %, potem so za hidravlično odstotki naslednji: poraba energije 60 %, stroški vrtalnega pribora 70 %, stopnja učinkovitosti vrtanja na izmeno 130 %, vibriranje 40 % in hruš 60 %. Njegova masa je 110 kg, hitrost vrtanja od 1 do 2 m na minuto, premeri vrtin pa so od 38 do 88 mm. Pogajna ga diesel ali elektro hidravliko.

To kladivo je le člen v fazi razvoja celotnega vrtalnega stroja na gosenicah. Je prvo tovrstno kladivo v Jugoslaviji, zato je njegov pomen še večji. Do zdaj smo takšna kladiva samo uvažali, po trenutni ceni 18.500 \$ brez carine.

H. M.

(37.378.669) za faktor 4,85. Pri tem pa ni upoštevana vsota, ki smo jo vši zaposleni v decembri '87 prejeli iz naslova inovativne dejavnosti. V teh inovacijah je sodelovalo 433 avtorjev, katerih izobrazbena struktura je razvidna iz tabele.

Koristnih predlogov je bilo 458, ki jih je predlagalo 611 ljudi, kar pomeni 1,2-krat več kot v letu 1986 (380 K. P. : 494 delavcev).

1.1. - 31.12.1987

TOZD	St. nal. del.	Del. področje			Stopnja ustvarj.		
		1	2	3	1	2	3
JEKLARNA	19	31	19	3	9	7	16
JEKLOLIVARNA	5	28	13	15	-	-	25
VALJARNA	24	45	21	21	3	4	28
KOVACNICA	8	14	10	4	-	-	4
JEKLOVLEK	2	3	-	3	-	-	3
T S D	1	1	-	1	-	-	1
KALILNICA	7	7	5	2	-	-	6
ORODJARNA	5	7	2	4	1	1	6
S I D	3	4	3	-	1	-	3
IND. NOŽI	9	27	5	15	7	3	24
PNEVM. STROJI	7	9	2	5	2	-	9
VZMETARNA	3	5	3	2	-	-	3
T R O	9	14	6	6	2	1	8
KOVINARSTVO	18	20	2	16	2	2	13
ARMATURE	8	13	2	10	1	3	10
ENERGIJA	11	23	3	19	1	-	23
E T S	84	103	25	48	30	26	45
S G V	26	31	11	20	-	4	23
P I I	45	51	13	35	3	6	21
R P T	121	211	32	176	3	24	149
KOMERCIALA	20	27	6	21	-	-	24
K K	61	85	26	43	16	13	53
DRUŽB. STAND.	5	5	2	3	-	-	3
RAČUNOVODSTVO	7	13	3	8	2	5	7
D S G	63	93	16	77	-	15	73
K S Z	16	25	12	12	1	2	13
P F S	6	7	2	5	-	1	2
SKUPAJ:	593	902	244	574	84	117	595
							120

Precejšnje nazadovanje smo dosegli pri krožkih kvalitetih, saj je število le-teh precej padlo z 29 v letu 1986 na 20 v letu 1987. Stevilo KK se je zmanjšalo verjetno zaradi uvedbe nove kategorije inovativne dejavnosti — ustvarjalnih nalog, nekaj krivde pa nosijo tudi pospeševalci po tozdih zaradi animacije delavcev za to dejavnost. To bomo poskusili doseči z ocenjevanjem pospeševalcev po aktivnostih. Kljub temu pa je bilo delo pospeševalcev v letu 1987 na splošno zavoljivo.

Zelo kvalitetno je zaživel oblika ustvarjalnih nalog, saj je v 593 nalogah sodelovalo 902 delavcev. Iz tabele je razvidna udeležba delavcev po tozdih ter njihovo delovno področje in stopnje ustvarjalnosti nalog. Kljub težnjem k ukinutvi ustvarjalnih nalog pa lahko z gotovostjo trdimo, da so ustvarjalne naloge kvalitetno prispevale k boljšemu uspehu železarne, kar smo ugotovili tudi v analizi ustvarjalnih nalog, ki so bile končane v zadnjih šestih mesecih leta 1987. To analizo smo opravili v januarju in izsledki so dostopni v službi za inovacije ter na PO.

Mag. Matic Tasić

## ON-LINE informacijske poizvedbe po bazah podatkov

Informacija je bistveni del nacionalnega bogastva in dostop do nje je ena temeljnih človekovih pravic. Oblikovanje in izvajanje nacionalne informacijske politike mora zagotoviti vsem, ki delajo v upravnih, izobraževalnih, znanstvenih in kulturnih dejavnostih, dostop do informacij, katere potrebujejo. Prioritete v nacionalnem planiraju morajo zato biti izražene v specializiranih informacijskih podsistemi. Informacija ni le nacionalno bogastvo, pomembno za znanstveni in gospodarski napredek, temveč je sredstvo družbene komunikacije. Osebni, poklicni in družbeni razvoj posameznika je odvisen od količine, kvalitete in dostopnosti informacij, ki jih potrebuje. Končni cilj informacijske politike mora biti informirana družba.<sup>1</sup>

v tiskani obliki, dostopno samo še on-line. Strokovnjaki so torej izpostavljeni pravi poplavi (overflow) informacij, bistveno vprašanje pa je, KAKO ob pravem času priti do ustrezne, kvalitetne informacije. Klasično ročno iskanje informacij po bibliografijah, referatnih revijah, indeksih zahteva izredno natančnost in sistematičnost (odbiranje relevantnih informacij), hkrati pa je to precej zamudno delo. Strokovnjaki pa tudi največkrat potrebujejo najnovnejši podatek o znanstvenem dosežku na svojem področju. Dostop do teh jih omogočajo on-line informacijske poizvedbe po (tujih) bazah podatkov, to pomeni poizvedbe uporabnikov direktno prek terminala in televkomunikacij na računalnike ponudnikov. Podatkovne baze so dosegljive prek host-a (gostitelj baz podatkov). Število baz in hostov pa v svetu izredno narašča. Med najbolj zanimimi informacijskimi sistemi so:

DIALOG, Palo Alto, Kalifornija  
PERGAMON INFOLINE, London  
DATA STAR, Bern  
STN International, ZRN  
FIZ TECHNIK, ZRN itd.

V Sloveniji so se nekateri informacijski centri že konec 70-tih let povezali z različnimi informacijskimi sistemi (npr. informacijski center za biomedicino z DIMDI, Informacijski

### D & B – INTERNATIONAL DUN'S MARKET IDENTIFIERS

File 518

Coverage: Current  
File Size: 502,330 records  
Updates: Quarterly reloads  
Provider: Dun's Marketing Services, Mountain Lakes, NJ

D & B – INTERNATIONAL DUN'S MARKET IDENTIFIERS<sup>2</sup> contains directory listings, sales volume and marketing data, and references to parent companies for over 500,000 non-U.S. companies. Leading companies in 133 countries are selected for inclusion based upon size as determined by sales volume, national prominence, and international interest. Names, addresses, SIC codes, annual sales, number of employees, type of company, D-U-N-S numbers, parent company, and other information are provided for each company listing. Public and private companies are included.

DINALINDEX Categories: ICO

\$100 connect hour, \$2.00 full record printed offline or typed or displayed online  
25¢ REPORT element

### Priloga 1

Informacijski pritisk je iz dneva v dan hujši, število (in obseg) znanstveno-strokovnih revij nenehno narašča, hkrati pa je tovrstno literaturo vse teže nabavljati, saj tudi cene teh revij izredno hitro naraščajo. Peter Harvard-Williams<sup>3</sup> je med tistimi informatiki, ki menijo, da bo verjetno »izdajanje in tiskanje večine znanstvenih in tehničnih informacij postalo do preloma stoletja tako draga in neekonomično, da bo večina sekundarnega gradiva (abstrakti, indeksi), ki je sedaj dostopno on-line in

### \*CONSUMER REPORTS

File 646

Coverage: Monthly issues 1982 to the present;  
1982 Buying Guide Issue  
File Size: 800 records  
Updates: Monthly  
Provider: Consumers Union, Mount Vernon, NY

CONSUMER REPORTS contains the complete text of the eleven regular monthly issues of the printed Consumer Reports. Published by the nonprofit Consumers Union, Consumer Reports is the nation's preeminent product test and consumer advisory publication. Consumers Union does not permit users of its material to use its name or work, including the CONSUMER REPORTS database, in advertising or as an endorsement of any product or service or for any other commercial purpose. Consumer Reports publishes results of tests on products ranging from major purchases such as automobiles and appliances to everyday items, such as foods and cleaning supplies. Test reports include brand name ratings and Consumer's Union recommendations. Also examined are financial services and money management organizations, health, nutrition, and other medical matters, new laws affecting consumers, and on product recalls.

\$100 connect hour, 75¢ full record printed offline, \$10 full record typed or displayed online

### Priloga 3

### BRITISH BOOKS IN PRINT

File 430

Coverage: Current  
File Size: 92,000 records  
Updates: Monthly  
Provider: J. Whitaker & Sons, Ltd., London, U.K.

BRITISH BOOKS IN PRINT provides comprehensive indexing of books published in the United Kingdom plus other books published throughout the world which are printed in the English language and which are available within the U.K. Only those government publications of wide general interest are included. Some maps are also listed in the database. BRITISH BOOKS IN PRINT corresponds to the print publication of the same name.

DINALINDEX Categories: BOOKS

### Priloga 2

center, organizacija za znanstveno in tehnično informatiko s sistemom DIALOG, INPADOC, SIC za strojništvo z DATA STAR in FIZ TECHNIK. Informacije iz tujih baz podatkov so prek teh centrov uporabljeni tudi strokovnjaki v Železarni Ravne. Potrebe raziskovalcev in strokovnjakov univerze v Mariboru in v

ACRONYM	CATEGORY
GENTECH	GENERAL SCIENCE & TECHNOLOGY
6	NTIS
8	COMPENDEX*
12	INSPEC 69-76
13	INSPEC 77-
34	SCISEARCH 84-
87	SCISEARCH 81-83
94	SCISEARCH 78-80
186	SCISEARCH 74-77
77	CONFERENCE PAPERS INDEX
103	DOE ENERGY 83-
104	DOE ENERGY 74-82
142	CURRENT TECHNOLOGY INDEX
165	EI ENGINEERING MEETINGS*
265	FEDERAL RESEARCH IN PROGRESS
270	SOVIET SCIENCE AND TECHNOLOGY
SPECTECH	SPECIALIZED SCIENCE & TECHNOLOGY
14	ISMED
32	METADEX
33	WORLD ALUMINUM ABSTRACTS
67	WORLD TEXTILES
95	FLUIDEX
99	WELDSEARCH
103	DOE ENERGY 83-
104	DOE ENERGY 74-82
106	AEROSPACE DATABASE
109	NUCLEAR SCIENCE ABSTRACTS
119	TEXTILE TECHNOLOGY
238	SUPERTECH
240	PAPERCHM
252	PACKAGING SCI & TECH ABS
269	MATERIALS BUSINESS FILE

Priloga 4: DIALINDEX Database Categories

zdrženem delu tega območja so sprožile zahtevo, da se tudi v Mariboru ustvari možnost on-line dostopa do tujih baz podatkov in online katalogov. Tako je Univerzitetna knjižnica Maribor v letu 1986 sklenila pogodbo z informacijskimi službami DIALOG v Palo Altu v Kaliforniji. Menim, da bi strokovnjaki širše koroške regije lahko izkoristili bližino Maribora in uporabljali informacijske storitve UKM — procesiranje informacij iz sistema DIALOG; zato nameravam ta informacijski servis podrobneje predstaviti.

Informacijski sistem DIALOG je na voljo uporabnikom že od leta 1972 in jim nudi najnovješe informacije iz več kot 280 baz, ki zajemajo širok spekter področij: trženje, bančništvo, pravo, medicina, kemija, biologija, fizika, energetika, tehnologija itd. Baze se nenehno dopoljujejo, tako da prinašajo najnovješta spoznanja iz posameznih disciplin. V sistemu so dosegljive naslednje kategorije:

- bibliografske (najpogosteje): zapisi nudijo bibliografske podatke — citirajo vir, avtorja, naslov in pogosto vsebujejo abstrakt;
- numerične: zapisi vsebujejo statistične podatke, tabele itd. (priloga 1)
- t. i. adresarji/slovarji: nudijo sezname, imenike ipd. (priloga 2)
- t. i. »complete text records« — baze, katerih zapisi prinašajo popoln oziroma celoten tekst članka. (priloga 3)

DIALOG nudi še druge specialne usluge: Dialog OnDisc products (CDROM), Dialmail (elektronska pošta), DialOrder (on-line naročanje primarnih dokumentov), SDI service (selektivna diseminacija informacij); strategija iskanja je shranjena, vsakokrat ko bazo ažurirajo, ponovno stiče, rezultate pa pošljejo naročniku), Dialindex — uporabniku pomaga pri izbiri najustreznejše baze za določeno področje oz. temo; itd. (priloga 4)

Sistem DIALOG je dostopen tako rekoč 24 ur dnevno, tudi konec tedna. Vse to je pomembno zaradi uporabnikov zunaj ZDA (časovna razlika!), pozorni moramo biti na komunikacijske konice, preobremenitve omrežja namreč povzročajo motnje,

zaradi katerih je treba poizvedbo tudi prekiniti in jo izvesti ob ugodnejšem času.

Cena on-line poizvedb je določena z več vrst stroški: telekomunikacijskih oz. cene posameznih baz in trde kopije kompletnega zapisa z abstraktom (off-line prints). (priloga 5)

Ce pa uporabnik želi kasneje še primarni dokument in ga je treba priskrbeti iz tujih knjižnic ali centrov (British Document Supply Centre ipr.) prek medbibliotečne izposoje, predstavlja to še dodatne stroške. Da je poizvedba uspešna in da dobimo čim bolj relevantne zadetke, je potrebno iskanje v najmanj dveh ali treh bazah, to pa pomeni ob približno 10 minut trajajoči poizvedbi tudi 100 \$ ali več (odvisno od baze), uporabnik plača te storitve v dinarskih sredstvih. Seveda predpostavljamo, da je bila strategija iskanja ustrezeno zastavljena. Najosnovnejši pogoj za slednje je, da je naročnik dovolj natančno opredelil temo, za katero želi on-line poizvedbo in navedel ključne besede ali deskriptorje (deskriptorje v angleškem jeziku in strategijo iskanja pripravi strokovnjak, ki poizvedbo izvaja, saj ob tem potrebuje kakovostno referalno literaturo, priročnike, ki jih naročnik nima na voljo). Najbolje je, da je naročnik ob iskanju navzoč, če pa to ni mogoče, pa vsaj dosegljiv prek telefona. Kako pomembna je prava strategija iskanja in izbira deskriptorjev, vidimo v naslednjem primeru: (priloga 6)

Mnenje o tem, kakšen profil strokovnjakov lahko poizveduje v bazah, so med informatiki zelo različna, celo nasprotjujoča. Na 2. jugoslovenskem posvetovanju univerzinskih knjižnic v Mariboru<sup>3</sup> je dr. Štefan Adamič opozoril, da gre razvoj znanosti v dve smeri; nastaja vse ožja specializacija znotraj znanstvenih disciplin, hkrati pa se razvijajo znanstveniki »generalisti«, oboji pa morajo tesno sodelovati. Milin, da je v teh ugotovitvah zajet tudi odgovor na to, kdo oz. kakšen naj bo informatik (ob »mehkih« terminologiji za to področje pa bi bil ustreznejši naziv informator). Vsekakor pa se od teh ljudi zahteva, da so vsespolno raz-

gleđani, da znajo upravljati z informacijsko tehnologijo, da obvladajo jezike (angleščino, terminologijo) in iskanje informacij po konvencionalnih virih informacij itd. Ne smemo pozabiti, da se delo tistega, ki poizveduje, nenehno kontrolira, preverja (zadetki, strategija). Prevladuje mnenje, da lahko posameznik obvladuje do 12 baz (poznavati mora kvaliteto, strukturo baz ipd.), nenehno pa mora slediti novim tehnikam iskanja, spremljati odpiranje novih baz ipd. Izobraziti te kadre je zelo zahteven in dolgotrajen proces, zato sem prepričana, da v trenutnih razmerah pri nas ni smiseln in ne ekonomično, da bi po bazah poizvedoval končni uporabnik; vsaj še nekaj časa bomo morali naročati te storitve prek informacijskih centrov, ki so v prispevku omenjeni.

V informatiki se ob hardveru in softveru posveča še vse pre malo pozornosti najpomembnejšemu: lifeveru — (operator — programer — — — informatik — uporabnik).

Zavedati se moramo, da znanstveno-tehnična informacija še ni znanje, vsaka pa je potrebna tako za znanost kot za širšo družbo, in če so znanstveniki odtrgani od informacij, škodimo razvoju celotne družbe (ugotovljeno je, da je v svetu 10% raziskav zaman!). Znanstvenikom moramo omogočiti dostop do informacij o najnovješih dosežkih, le tako bomo pripomogli k uresničevanju novih, kvalitetnih raziskav, s tem pa ujeli korak v svetovnem razvoju znanosti in tehnologije.

Majda Kotnik-Verčko,  
bibliotekarka

#### Viri in literatura

<sup>1</sup> NATIS Objectives for national and international action.

<sup>2</sup> Peter Havard-Williams: Britansko knjižnično in informacijsko izobraževanje in sedanje stanje v praksi (Knjižnica, 1986, 30, 1/2).

<sup>3</sup> II. jugoslovensko posvetovanje Razvoj univerzitetnih informacijskih sistemov ob podpori sodobne informacijske tehnologije, Maribor, 11. do 13. 11. 1987.

<sup>4</sup> DIALOG Databases Catalog 1987.

#### DIALOG DATABASES, Rates, and Services

By Database Number

Database Number	On-Demand	Per Month								
200 DIALOG* PUBLICATIONS	15	.25	15	n/a	c					
201 ONTAP* ERIC	15	.25	n/a	n/a	c					
204 INFORMATION SCIENCE ABSTRACTS	70	1.17	.35	n/a	c					
203 AGRIS INTERNATIONAL	50	.83	.25	10	c					
205 ONTAP* CA SEARCH	15	.25	n/a	n/a	c					
222 CLAIMS* CITATION 1971-	95	1.50	20.00	20.00						
223 CLAIMS* UNITERM 1950-1970	300	5.00	.50	.25						
224 CLAIMS* UNITERM 1971-1981	300	5.00	.50	.25						
225 CLAIMS* UNITERM 1982-	300	5.00	.50	.25						
226 TRADEMARKSCAN*	99	1.65	.45	.35	s					

Priloga 5

#### SEARCHING FOR ADULTS/CHILDREN

To retrieve adult populations, across the span of the database, child and adolescent populations must be eliminated. This, however, results in possible loss of material relevant, for example, to both adults and children.

#### Depression in adults

#### DIALOG

#### 75 DEPRESSION/DE

S1 12409 DEPRESSION/DE

76 (CHILDREN OR CHILDHOOD OR NEONAT? OR INFANT? OR SCHOOL() STUDENTS OR JUVENILE OR ADOLESCENT?)/DE OR PRESCHOOL STUDENTS OR KINDERGARTEN STUDENTS

S2 117432 (CHILDREN OR CHILDHOOD OR NEONAT? OR INFANT? OR SCHOOL() STUDENTS OR JUVENILE OR ADOLESCENT?)/DE OR PRESCHOOL STUDENTS OR KINDERTAREN STUDENTS

78 S1 NOT S2

S3 9293 S1 NOT S2

Retrieval of adult populations. 1984 updates to the present:

78 S1 AND ADULTHOOD/DF

S4 3809 S1 AND ADULTHOOD/DF

#### DataStar

#### 1\_ DEPRESSION/DE

RESULT 12409

2\_ (CHILDREN CHILDHOOD NEONAT INFANTS JUVENILE ADOLESCENT).DE. OR SCHOOL ADJ STUDENTS.DE. OR PRESCHOOL STUDENTS OR KINDERGARTEN-STUDENTS

RESULT 117432

3\_ 1 NOT 2

RESULT 9293

Priloga 6

## NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 7951 Sanger F. & H. Walter: Was der Walzwerker von seiner Arbeit wissen muss. Düsseldorf 1986.
- 7952 Walter J. A.: Press tools and presswork. W. Sussex 1978.
- 7953 Malcolm B. & J. Casson: The manpower planning handbook. London 1984.
- 7954 Standeker C.: Krmilna in regulacijska tehnika. Ljubljana 1985.
- 7955 Schmiedeteille: Gestaltung Anwendung Beispiele. Hagen 1985.
- 7956 Šček J.: Pot do učinkovite delovne organizacije. Ljubljana 1987.
- 7957 Kicks Tyler G. & J. F. Müller: Standard handbook of consulting engineering practice. New York 1985.
- 7958 Perović M.: Strokovno izobraževanje že zaposlenih, izraženo v potrebah združenega dela v Sloveniji. Ljubljana 1987.
- 7959 Adamović Ž.: Planiranje i upravljanje održavanjem pomoču računara. Beograd 1987.
- 7960 Žitnik J.: Strukturirano pro-
- gramiranje v basicu. Ljubljana 1986.
- 7961 Damjanović B.: Zbirka zadatka u basicu. Beograd 1985.
- 7962 Zbirka tehničkih propisa u gradevinarstvu 2. Beograd 1987.
- 7963 Renner — Sach: Wirtschaftssprache: English-Deutsch. München 1987.
- 7964 Radosavljević Ž.: Armirani beton 1, 2. Beograd 1985.
- 7965 Pretnar S.: Kitajska: industrijska lastnina v družbenem in pravnem sistemu sodobnih reform. Kočevje 1987.
- 7966 Vesić I.: Potrošnja vetrostalnog materijala u proizvodnji čelika. Beograd 1987.
- 7967 Lang B.: Psihoterapija i terapijska zajednica alkoholičara. Zagreb 1982.
- 7968 de Heer J.: Phenomenological Thermodynamics. Engelwood 1986.
- 7969 Hawary M. E. El: Control system engineering. Reston 1984.
- 7970 Granet I.: Thermodynamics and heat power. Reston 1985.

- 7971 Henderson La Follete G. & P. R. Voiles: Business english. New York 1987.
- 7973 Obraz R.: Istraživanje stranih zemalja i tržišta. Zagreb 1985.
- 7974 Marčetić T.: Deutsch fuer sie 2. Zagreb 1983.
- 7975 Marčetić T.: Deutsch fuer sie 3. Zagreb 1987.
- 7976 Bavcon L. & A. Šelih: Kazensko pravo: splošni del. Ljubljana 1987.
- 7977 Špiler J.: Osebni računalnik. (Ljubljana 1987).
- 7978 Špiler J.: AUTOCAD 2. 6. (Ljubljana 1987).
- 7979 Crnković R.: Finančni trg. 2. dopolnjena izd. Ljubljana 1984. (Ekonomski poslovna in org. knjižnica; 37).
- 7980 Bačić H.: Komentar zakona o sanaciji in prenjanju organizacija združenega dela. 2. dopolnjena izd. Ljubljana 1987.
- 7981 Kostelić A.: Nauka o topolini. 5. izd. Zagreb 1987.
- 7982 Kocbek M.: Odškodninska odgovornost delavca. Ljubljana 1987.
- 7983 Norton P.: Die verborgenen Möglichkeiten des IBM PC. 2. izd. München; Wien 1987.
- 7984 Kerninghan B. W.: Programmieren in C mit dem reference manual in deutscher Sprache. München; Wien 1983.
- 7985 Bradley D. J.: Programmieren in Assembler fuer die IBM Personal Computer. München; Wien 1986.
- 7986 Heinzel W.: Arbeitsplatzrechner: professionelle Profesional — Konzeption und Einsatz. München; Wien 1984.
- 7987 Haberacker P.: Digitale Bildverarbeitung: Grundlagen und Anwendung. München; Wien 1987.
- 7988 Zbornik člankov in zbirkoda sodišč združenega dela v SR Sloveniji. Ljubljana 1987. (Zbirkoda sodišč združenega dela v SR Sloveniji. Knj. 8)
- 7989 Jamsa K.: Turbo pascal programmer's library. Berkeley 1987.
- 7990 Pasahow E.: Electronics ready reference manual. New York (et. al.) 1985.
- 7991 Schildt H.: Artificial intelligence Using C. Berkeley 1987.
- 7992 Schildt H.: Advanced turbo pascal: now includes borland's pascal data base toolboks and turbo pascal graphix toolboks. Berkeley 1987.
- 7993 Holzner S.: Creating utilities with assembly language: 10 best for the IBM PC & XT. New York 1986.
- 7994 Patranabis D.: Principles of process control. New Delhi 1986.
- 7995 Rector R. & G. Alexy: The 8086 book. Berkeley 1980.
- 7996 Siechert C. & C. Wood: Running PC DOS includes version 3.2 complete users guide plus DOS utilities and applications. Portland 1986.
- 7997 Koren Y.: Robotics for engineers. New York 1985.
- 7998 Hyman M.: Memory resident utilities, interrupts, and disk management with MS & DOS. Portland 1987.
- 7999 Waite M. C. L.: Morgan: Graphics primer for the IBM PC. Berkely 1983.
- 8000 Kelley J. E.: PC secrets: tips for power performance. Berkely 1986.
- 8001 Schildt H.: C: The complete reference. Berkely 1986.
- 8002 Jones E.: Using dBASE III plus. Berkely 1987.
- 8003 Leventhal L. A. & W. Saville: Z 80 assembly language subroutines. Berkely 1983.
- 8004 Timm P. R. (et. al.): Basic business english and communication. New Jersey 1986.
- 8005 Šamšalović S.: Toplotne pumpe u primeni. Beograd 1987.
- 8006 Logsdon T.: Robotska revolucija. Zagreb 1987.
- 8007 Hilferding R.: Finančni kapital. Ljubljana 1980.
- 8008 Milinković S. & V. Janković & D. Tanaskovski: Uvod u rad DOS, BASIC. Beograd 1987.
- 8009 Hrastelj T.: Mednarodno poslovanje. Ljubljana 1987.
- 8010 Kokotec-Novak M.: Računovodsko spremljanje dnevne plačilne sposobnosti rozdza. Ljubljana 1987. (Srebrna knjiga; 7)
- 8011/1 Enciklopedija Slovenije 1: A-Ca (1. natis). Ljubljana 1987.
- 8012 Slovensko javno mnenje 1987. (1. natis). Ljubljana 1987.
- 8013/1 Kosel F. & M. Jelen: Trdnost: zbirka rešenih nalog I. in II. del. 2. popravljena izdaja. Ljubljana 1987.
- 8014 Stropnik J.: Kinematika: zbirka nalog z rešitvami. predelana in razširjena izd. Ljubljana 1987.
- 8015 Kuhelj A.: Mechanika: kinematika. 2. izd. Ljubljana 1986.

Pripravila Z. Strgar

# IZ NAŠIH KRAJEV

## TEZAVE KRAJEVNIH SKUPNOSTI V OBČINI RAVNE

Financiranje krajevnih skupnosti in njihovih strokovnih služb je neurejeno od preoblikovanja KS in ustanovitev Komunalnega podjetja Prevalje.

Prvotno je bilo zamišljeno, da bi strokovne službe KS vodile in organizirale samo krajevno samoupravo oziroma delovanje delegatskega sistema. Kmalu se je pokazalo, da so potrebe večje in da morajo te službe delovati širše, dodatnih virov financiranja zanje pa niso našli.

Iz občinskega proračuna dobijo KS komaj 25% potrebnih sredstev, nekaj zberejo iz prispevka delovnih organizacij (0,5% osnove BOD), vendar je teh sredstev malo, ker jih plačujejo le DO, ki imajo čisti dohodek. Nekatere KS zberejo del sredstev z lastno dejavnostjo, druge, ki teh možnosti nimajo, imajo premalo denarja celo za osebne dohodke zapošlenih v strokovnih službah.

Tako se je godilo lani v KS Črna, kjer so decembra strokovni delavci stavkali, ker niso dobili plače. Ker jih je malo, je to vzbudilo prej posmeh kot resen odziv, čeprav je po besedah tajnika KS Prevalje in hkrati predsednika sindikata strokovnih delavcev KS v ravenski občini Vlada Petriča položaj teh delavcev resnično nezavdiljiv. Ne le, da so njihovi OD nizki, velkokrat celo ne vejo, ali jih bodo naslednji mesec dobili ali ne. Nimajo tudi ugodnosti kot delavci v del. organizacijah, namreč možnosti organiziranega in regresiranega letovanja.

Probleme rešujejo s pomočjo republiškega sindikata delavcev v državnih organih, vendar je še vprašanje, kako bodo uspeli.

V ravenski občini je problem poskušala rešiti posebna komisija, vendar ne z dodatnim virom financiranja, ampak z reorganizacijo strokovnih služb KS. Predlagala je, da bi imelo vse KS v občini skupno računovodstvo, zmanjšalo pa naj bi se tudi število pomožnega osebja.

Če se obseg dejavnosti KS ne bo zmanjšal, je vprašanje, ali bo predlog izvedljiv — v precepju so namreč tudi delovna mesta čistilk.

## V KRAJEVNI SKUPNOSTI PREVALJE JE ŽIVAHNO

Na Prevaljah živi po približni oceni kakih 7000 prebivalcev. Za razliko od nekaterih drugih krajev v občini

- 8010 Kokotec-Novak M.: Računovodsko spremljanje dnevne plačilne sposobnosti rozdza. Ljubljana 1987. (Srebrna knjiga; 7)
- 8011/1 Enciklopedija Slovenije 1: A-Ca (1. natis). Ljubljana 1987.
- 8012 Slovensko javno mnenje 1987. (1. natis). Ljubljana 1987.
- 8013/1 Kosel F. & M. Jelen: Trdnost: zbirka rešenih nalog I. in II. del. 2. popravljena izdaja. Ljubljana 1987.
- 8014 Stropnik J.: Kinematika: zbirka nalog z rešitvami. predelana in razširjena izd. Ljubljana 1987.
- 8015 Kuhelj A.: Mechanika: kinematika. 2. izd. Ljubljana 1986.

sicer radi prispevali za kraj, pa nimo dovolj sredstev niti za lastne potrebe. V drugih pa si delijo zelo visoke OD, dalj od lastnega žepa pa ne vidijo. Prav ti ljudje imajo v tem kraju velike zahteve in apete, ne pomislijo pa, da so tudi sami krivi, da jih ni mogoče uresničiti.

Razen upravljanja Družbenega doma ima KS Prevalje na skrbi še urejanje zelenic in parkov. Dela je prevezla lani, ker krajanji s prejšnjim izvajalcem niso bili zadovoljni. S temi deli je ustvarila precejšen prihodek. Strokovna služba KS na Prevaljah je torej našla svoje mesto v kraju in med ljudmi ter s svojo dejavnostjo razgibala celoten kraj. Skoda bi bilo, ko bi zaradi problemov, ki jih imajo delavci KS, začelo tem ljudem zmankovati energije.

## S SAMOPRISPEVKOM PREVALJE VEDNO BOLJ UREJENE

Čeprav uresničevanje programa del, ki se plačujejo s samoprispevkom, vodi poseben odbor, ima tudi pri teh delih strokovna služba KS pomembno vlogo tako pri načrtovanju, kot pri vodenju in usklajevanju del.

Prvotno ni kazalo, da bi bil program teh del na Prevaljah preširoko zastavljen. Zaradi visoke inflacije in neusklajene rasti OD in stroškov gradnje cest pa bodo z zbranimi sredstvi naredili precej manj, kot so načrtovali. Po mnenju tajnika KS Prevalje bi bili moralni v ravenski občini vsaj že pred petimi leti skleniti samoupravni sporazum o vzdrževanju cest, ne pa, da smo gradnjo lokalnih cest obesili na samoprispevek.

Klub temu so na Prevaljah s sredstvi samoprispevka, oplemenitenimi še z denarjem iz drugih virov, doslej že precej naredili, kar se že odraža na zunanjji podobi kraja. Ne le, da je vse več starih stavb urejenih v skladu s krajevno arhitekturo, ob njih so skrbno urejene zelenice in nasadi, vidno pa se izboljšuje tudi krajevna infrastruktura.

Lani so uredili učilno razsvetljavo Na produ in ob Perzonalah, zgradili avtobusni postajališči pri Brančurniku in Perzonalah, speljali so pločnik ob glavni cesti od Sekavčnika do TRO, pred Borovim so asfaltirali parkirišče, ugodili so mnogim pešcem, ki hodijo na Faro, in zgradili pločnik od Brančurnikovega mostu do Krištanu. Iz programa zadnjega samoprispevka so lani rekonstruirali še cesto Strojnik—Rek, medtem ko je bila cesta ob Meži še dolg iz prejšnjega programa. Z ostalimi sredstvi so Prevaljčani uredili več manjših odcepov poti in drugih stvari, ki vse skupaj počasi le spreminjajo podobo kraja in ob večjih dosežkih, kot je gradnja prizidka osnovne šole, vlivajo ljudem samozavest in jih napolnjujejo z občutkom, da so ravnali prav, ko so se odločili vlagati v svoj kraj tudi lastna sredstva, kljub temu, da bo letos mogoče s temi sredstvi narediti manj, kot bi želeli.

V letu 1988 nameravajo na Prevaljah nadaljevati dela iz programa samoprispevka, začeta deloma že lani. Dokončno bodo rekonstruirali cesto na Faro ter zgradili avtobusno postajališče pri Krištanu. V KS Trg bodo obnovili cesto Glavarstvo—Bavh. Sredstva samoprispevka bodo zadoščala le za ureditev odvodnjavanja in tamponskega sloja. Za asfalt bodo morali dobiti druga. Asfaltirati nameravajo še cesto Lebič—Ugasle peči, ostalo, kar še predvideva program, bodo naredili, če bo denar.

Mojca Potočnik

# ZDRAVJE

## PREVENTIVNI KABINET — PRIDOBITEV ZA ZOBNO ZDRAVSTVO

Pred nekaj leti nam je v zdravstvenem domu na Ravnh uspel dodatno nastaviti zobozdravniški team za potrebe delavcev železarne. To je vsekakor velika pridobitev — tako za zdravstveno ustanovo, kakor tudi za naše varovance. Delavci, ki pridejo na redni sistematski pregled v dispanzer za medicino dela, prometa in športa, opravijo istočasno tudi zobozdravniški pregled. Če se ugotovi potreba po zdravljenju, se lahko naročijo na zdravljenje pri svojem zobozdravniku.

Zal se tudi pri nas pojavljajo občasne težave zaradi bolniških odsotnosti zobozdravnikov, zato so včasih čakalne dobe za zdravljenje nekoliko daljše, vendar se trudimo, da jih za paciente čim ugodnejše rešujemo.

Dr. Backovič, ki dela za delavce železarne, več kot leto dni spremlja zobozdravstveno stanje svojih varovancev. V lanskem letu je pregledal 1004 delavce in ugotovil, da ima v poprečju vsak pregledani 2,7 gnilih, 6 izpuljenih in 7 popravljenih zob, kar pomeni v poprečju 15,7 zob, ki so ali bodo potrebni nadomestila ali popravila.

Takšnega stanja ne more odpraviti v kratkem času en zobozdravniški team, ampak bi bili potrebni vsaj trije teami, ki bi šele po nekaj letih trdga in

sistematičnega dela pripeljali zobozdravstveno stanje varovanec na raven, ko bi lahko sproti zadovoljevali potrebe delavcev po zobozdravstvenih storitvah.

Ker danes vemo, da zobje ginejo in se prehitro majejo zaradi slabe ustne higiene, smo se odločili, da si pomagamo s preventivnim higieniskim kabinetom. V njem dela usposobljena višja medicinska sestra, Posameznik ali skupina ljudi, ki so napoteni v ta kabinet, se seznanijo z bolezenskimi dogajanjami v ustni votlini (gnil zob, krvaveče dlesni, prezgodnja razmajanost zob itd.) in z metodami preprečevanja teh dogajanj. Razlaga je nazorno prikazana z diapositivom.

S to obliko zdravstveno-vzgojnega dela želimo doseči takšno raven zdravstvene vzgojenosti, da bodo posamezniki znali, hoteli in mogli očuvati svoje zobe do največje možne mere.

Naš kabinet je trenutno še skromno opremljen. Prostor je majhen, manjka nam tudi modernih avdiovizualnih pripomočkov (npr. video kasete), s katerimi bi našo problematiko nazorneje prikazali. A to je šele začetek naše nove dejavnosti in bolje malo kot nič. Sicer pa — iz maledga zraste veliko.

Dr. Jožica Lađić  
sodelavci

v stolpcu pa ima naslednjo obliko:

SATOR  
AREPO  
TENET  
OPERA  
ROTAS

Tudi drugi narodi imajo povratnike. Poljaki: Kobyla ma maly bok. Angleži pa pravijo, da se je Adam Evi v raju predstavil: Madam I'm Adam. Slovenci imamo dobro poznan palindrom: Perica reže raci rep.

Tu za pokušino predstavljam nekaj novih:

Crven lesen vrč.  
Gol vozim mizo v log.  
O. Telovo na Novo leto?  
Ej, le Popaj te tja popelje.  
Če meša, ponori nežni inženir:  
on opaše meč.

In za nameček še eden, po vsakdanji govorici napravljen:  
Ata, kidni s sindikata!

M. G.

## SLIKARSKA KOLONIJA RAVNE '87

Slikarska kolonija Ravne postaja iz leta v leto bolj zanimiva in pomembna, ne samo zaradi njenih likovnih dosežkov, temveč morda še v večji meri zaradi njene vloge pri dokumentarnem ohranjevanju koroških kulturnih spomenikov, še posebej spomenikov ljudske arhitekture. Ce bi zbrali vse gradivo, ki je nastalo v teh kolonijskih letih, bi dobili malodane edinstven pregled nad vsem lepim in zanimivim, kar sta preteklost in sedanjost ustvarili na tem področju.

V koloniji '87 je sodelovalo osem slikarjev iz Slovenije, Hrvatske in Srbije. Zeleti je, da bi se ta odlična oblika spoznavanja in spoprijateljevanja med umetniki iz vse Jugoslavije nadaljeva in da bi od časa do časa zopet povabili k sodelovanju tega ali onega umetnika iz tujine, še posebej iz našega slovenskega zamejstva.

Motivi iz Železarne Ravne akademiske slikarke Emire Turna-

džič, po rodu iz Zagreba, so močno osebno obarvane stvaritve, brez želje po dosledno realističnem prikazu tovarniških objektov. Slikarka skuša le-tem z drobno mero fantastike odvzeti njihovo vsakdanjo, nemalokrat surovo podobo in jih na ta način počlovečiti.

**Boni Čeh** prenaša svoj z meglečasto barvno prevleko rastoči in figuralni svet tudi v krajino. Njegove žitne kopice, ali kot jim pravijo na Koroškem »ajfeln«, na eni njegovih slik niso mrtvi predmeti, temveč se, razkrojeni v svetlobi, kažejo gledalcu kot živa bitja, ki se gibljejo na polju.

Tako kot mnogim slikarjem, članom Društva koroških likovnikov na Ravnh, pomeni tudi **Feliks Frühauf-Sreču** predstavitev ljudske stavbarske dediščine na Koroškem eno pomembnih oblik slikarskih prizadavanj. (Nadaljevanje na naslednji strani)

# KULTURA

## IZ KULTURNE KRONIKE

Slovenski kulturni praznik 8. februar smo ravenski železarji proslavili s predstavljivo pesniške zbirke Mitja Šipka Oporoka in s pesmijo pevskega zbora Vres, ki je pel na predstavljivu zbirko ter med malico v vseh treh jedilnicah.

Na praznik zvečer je bila v Črni osrednja prireditev s podelitvijo Prežihovih plaket in z nastopom domačega mešanega pevskega zbora Mato ter igralca Iva Bana in harmonikarja Silvestra Mihelčiča. Slednja sta z zaokroženim recitalom navdušila občinstvo in morda spodbudila katerega naših kulturnikov, da bi tudi sami začeli oblikovati proslave na podoben način.

Klub temu da je bila prireditev, ki so jo na Prevaljah pripravili v čast kulturnemu prazniku, oblikovana po načelu za vsakogar nekaj, je bila za obiskovalce zanimiva, saj so dobili pregled nad vsemi dejavnostmi kulturnih društev in sekcij v kraju.

Neuradni začetek Vorančevih dni na Ravnh je pomenila letos razstava likovnih del Brede in Bogomirja Celicera ter Alojza Pogorevca. Odprta je bila v Likovnem salonu na Gradu od 19. do 27. februarja.

26. februarja je bila na Ravnh še pomembna kulturna slavnost. Folklorna skupina KUD Prežihov Voranc je s plesom proslavila 40-letnico delovanja.

M. P.

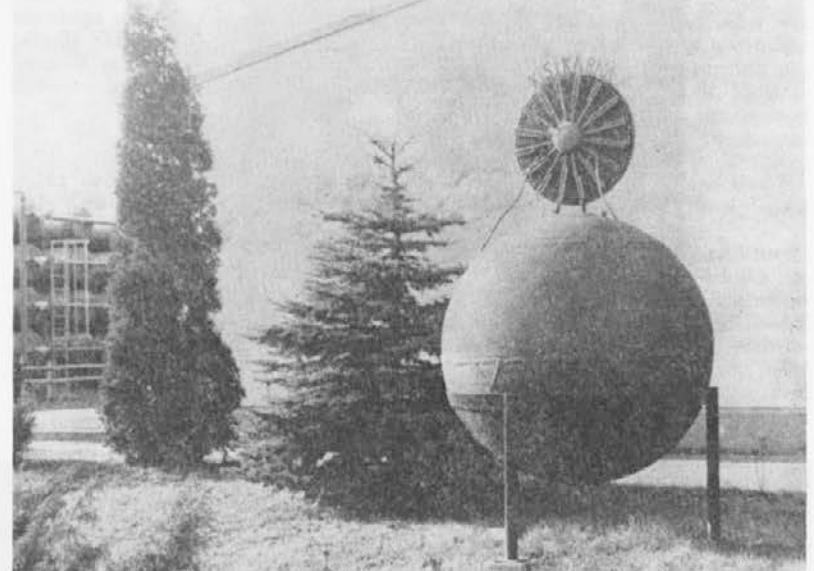
## O POVRATNIKIH (PALINDROMIH)

Med besedne igre in uganke spadajo tudi povratniki, ki jih s tujo besedo imenujemo palindromi (grš. palin = nazaj, drómō = tečem). To so uganke, ki v njih besede ali celotni verz beremo naprej in nazaj.

Povratnik ima lahko isti pomen, če ga beremo naprej in nazaj (kajak, apokopa, model z ledom), lahko pa dobi pri branju nazaj drug pomen (solata — Atalos, imeniten — ne ti, ne mi).

Svetovno znan je Vergilov palindrom v heksametu: — In gi- rum imus nocte et consumimur igni. (Ponoči gremo naokoli in ogenj nas použiva). Kar magačni učinek pa so Rimljani pripisovali palindromu, ki ga, če ga zapisemo v stolpcu, lahko beremo v vseh smereh: naprej, nazaj, navzdol in navzgor. V prevodu se palindrom glasi: Sejalec Arepo drži z naporom kolesa. Zapisan

## DOMAČA FORMA VIVA



Ko je leta 1963 nastala zdajšnja kisikarna, je železarna nehala dobivati kisik iz Ruš. Zato rezervoarjev, v katerih so ta plin vozili, kisikarji niso več rabili.

Pa se je danes spomnil eden izmed njih, da lahko rezervoarje rešijo propada, vsaj dva. Vzeli so notranje bakrene dele, na njih pa pritrili »krožnik«, del neuporabne naprave za pridobivanje kisika iz zraka, »zanke« na njem pa naredili nove. Nastala sta spomenika, ki naj bi po besedah delavcev kisikarne predstavljala vir in distribucijo energije. Postavili so ju v park pred kisikarno v štric jedilnice ob Meži.

S to potezo so kisikarji pokazali, da so delavci, ki dajo nekaj nase in na svoje delo. Pa še svoj spoštljivi odnos do preteklosti izražajo in nenazadnje tudi smisel za kulturo prostora.

H. M.

(Nadaljevanje s prejšnje strani) Njegove, kar dokumentarno točne posnetke arhitekturne krajine mehka uporaba pastelnih barv, ki trdo stvarnost spreminja v mehak privid.

Ostre konture arhitektov mehča akademski slikar **Mato Gereci** iz hrvatske Garešnice s široko, vhemento potezo čopiča. Močni slapi svetlobe prinašajo v sliko zračnost in vtis nikjer zastrte globine. Slike, kot so Kašta v Sentanelu (pri Sekalu), Domačija pri Kobovcu ali Stara hiša, so vzorni primeri oblikovanja domačijske arhitekture.

**Ignac Meden** se na poseben intimen in abstraktno obarvan način srečuje s koroško krajino. Njegove Ukljenjene tišine so prava barvna analiza pokrajinskih struktur. Medenovo slikarstvo še daleč ni čisa abstrakcija, temelji na vtuši, ki ga slikar doživlja v stiku z določenim motivom. Zato v vrzežu barvnih lis nemalokrat razločimo posameznosti, ki nas spominjajo na konkretno danost. Pomemben dejavnik v Medenovem slikarstvu je razpoloženje, ki se mu umetnik z vsako potezo čopiča predaja.

Težo predmetnosti zna **Stane Petrovič-Conči** razkrojiti na podoben način kot Mato Gereci. Trdi obrisi stavb se topijo v top-

lih barvah, na videz enovite ploskve so preprežene z barvnimi odtenki, ki jih v naravi vidijo samo slikarjeve oči, drobni detajli arhitekture so komaj nakanani, pa vendar dobro razločimo njihov pomen.

Drugačen način oblikovanja vidnega sveta kot ostali udeleženci kolonije uporablja **Budimir Rajkovič-Linger** iz srbskih Bošnjakov. Njegov pogled na okolje je samosvoj, vendar ne v smislu spremenjanja narave in vanjo vključenih arhitektur, temveč predvsem v smislu posebnega razpoloženja, ki ga občutimo ob gledanju njegovih del. Temna gozdna ozadja in pogosto svetlo tonirane hiše ustvarjajo v sliki svojevrsten kontrast, ki spominja na slikarstvo naivcev, čeprav se Budimir izogiba svojevoljnim posogom tako v naravo kot v predmetni svet.

Po svojem vsebinskem vzoru je **Milan Vošank** prej ekspresionist kot realist. Vzdružje v njegovih slikah je pogosto dramačno in tako najbolje ponazarja njegovo psihično naravo. Svetlo ospredje in s težkimi nevihtnimi oblaki prekrito ozadje ustvarja v sliki neko posebno napetost, ki je posebej očitna v njegovi sliki Nevihta za Uršljovo goro.

Dr. Cene Avguštin

## ZLATA PREŽIHOVA PLAKETA ZA ŽELEZARNO



Na osrednji občinski prireditvi ob slovenskem kulturnem prazniku 8. februarja v Črni na Koroškem so podelili zlate, srebrne in bronaste plakete Prežihovega Voranca za uspešno delo v kulturi.

Ceprav imamo občutek, da kultura v naših krajih vse bolj zamira, pa so bili in so še posamezniki, skupine in organizacije, ki veliko dajo na kulturno dejavnost. Med njimi je tudi Železarna Ravne, ki je med prvimi delovnimi organizacijami v republiki zaposnila kulturnega animatorja in odtlej organizirano skrbi za kulturno dejavnost svojih delavcev ter spodbuja njihovo udeležbo na prireditvah, tako denarno kot organizacijsko. Vrsta kulturnih dejavnosti znotraj železarne je že tradicionalnih (dpr. vsakoletna likovna kolonija, forma viva, promenadni koncerti pihalnega orkestra, pogoste razstave likovnih del, prodaja knjig slovenskih založb v jedilnicah ipd.), letos naj bi odprli oddelek splošne izobraževalne knjižnice. Nezanemarljiva je kulturna dejavnost Železarne Ravne v okviru Slovenskih železarn, za Ravne pa največ pomeni njen prispevek za Osrednjo koroško knjižnico Dr. Franc Sušnik, za Likovni salon in Delavski muzej, ki brez nje bržkone ne bi mogli delovati.

Ob visokem priznanju gredo torej vsem v železarni, ki jim je kultura pri srcu, in se jim ne zdi škoda zanjo časa in denarja — iskrene čestitke!

M. P.

## VRES V ŽELEZARNI



Moški pevski zbor Vres je ravenskim železarjem letos pomagal proslaviti slovenski kulturni praznik 8. februar. Med malico je zapel v vseh treh večjih jedilnicah železarne, nakar je nastopil v sejni dvorani na upravi, kjer je s pesmijo sodeloval na predstavitvi pesniške zbirke Mitja Šipka.

M. P.

## OB ČETRTKIH PRI TONIJU

Nekoč smo v Kotlje k Toniju hodili ob petkih. Bili smo še zelo mladi in besede »nekoč« še ni bilo v našem besednjaku. Sodila je v pravljice; zdaj vem, da jo v življenju poznajo tudi srednja in pozna leta.

Pri Toniju nas nikoli niso metali ven, čeprav smo prihajali tja pozno zvečer, ko so povsod drugod že zapirali. V modi je bil še džuboks, za katerega smo imeli zmeraj premalo pravih kovanec, da bi se lahko napolnili popevčic, ki so bile nepogrešljive spremiščevalke našega vsakdana.

V glavnem smo stali ob šanku, ker tam ni bilo nikoli dolgčas in odhajali zadnji s tistimi, ki smo si bili na tihem ljubi, ne da bi dovolili temnemu hrepenenju poagnati v ljubezen.

Nekateri so Toniju ostali zvesti vseskozi, kakor je pač v navadi pri moških, da vedno hodijo v ene in iste gostilne — drugi smo se tja znova vrnili, ker se tam po dolgem premoru spet nekaj dogaja. Dogaja se ob četrtkih ki jih je Milan Kamnik ime-

noval »staro za novo«. V teh večerih je mogoče za skromno vstopnino poslušati dobro staro glasbo iz šestdesetih in sedemdesetih let in vsakih štirinajst dni gosta. Poslušali smo v tej suhi dolgočasni zimi: **Draga Milnara, Bojana Drobeža, Dejana Uršiča, Vlada Kreslina**, se veseli z Janijem Kovačičem in bili nazadnje s **Tomažem Pengovom**.

Toda kdor ne prenese gostega cigaretnegata dima, gostilniškega vzdušja in stare muzike, ta ob četrtkih ne hodi k Toniju.

Nam je tam lepo.

Se bodo ob tem zganili svetohlinci in filistri? Pa se naj, naj se zaletavajo v zamejenost svojih prostorov, mogoče koga vrže čez, da si ogleda življenje še s te strani.

Sedeti pri Toniju in poslušati koga, ki igra tudi zate, je tako blizu, da bi ga lahko prikel in te mora slišati, ko ga sprejemaš in se veseliš vsega, kar dobrega daje, tega ni v nobeni koncertni



Duo Kora — razveseljuje sam in z gosti

# REKREACIJA IN ŠPORT

## ODBOJKA

Drugi del prvenstva v odbojkarskih ligah se je pričel 6. februarja. Igralci Fužinarja, ki so ljubiteljem odbojke na Ravnah ostali po jesenskem delu še marsikaj dolžni, saj so izgubili kar štiri tekme, so na štart spomladanskega dela prvenstva malec popravili slab vtis. V dveh uvodnih tekemah doma so najprej premagali



Miha

Brezovico s 3 : 1 in čez teden dni še prepričljivo enega favoritov za 1. mesto Partizan Narodni dom s 3 : 0. Že smo upali, da bo točkovna bera odbojkarjev Fužinarja v drugem delu slovenske lige znatno ugodnejša, toda fantje so znova presenetili v negativnem smislu. V 14. kolu so doživeli poraz s 3 : 1 v Slovenski Bistrici z ekipo Granita. Morda velja še zapisati, da ima trener Urnaut na rezervni klopi premalo kakovostnih igralcev, kajti poškodovana sta Beondič in Popič. V naslednjih treh kolih so Ravenčani odigrali še tekme proti Kočevju in Triglavu doma ter proti Mislinji v gosteh.

Odbojkarice Fužinarja so ob koncu jesenskega dela prvenstva II. zvezne lige dosegli tri zmage, s tem pa je poraslo upanje za obstanek v tej konkurenči. Tudi drugi del prvenstva so dekleta pričela nadvse obetavno. V Trogirju so sicer izgubile s Kaštelom s 3 : 1, toda zapustile so dober vtis. Odlično igro so nato pokazale čez teden dni, ko so doma brez težav odpravile najboljšo slovensko ekipo Bled s 3 : 0. Točki, osvojeni proti Blejkom, bosta morda odločilni ob koncu prvenstva, saj imajo Ravenčanke sila neugoden žreb. V tretjem kolu spomladanskega dela prvenstva so izgubile v Lukavcu s Progresom s 3 : 1, nato pa vse do 12. marca odigrale še srečanje doma z Jedinstvom Elij ter v gosteh v Poreču in Gračaču.

## KEGLJANJE

Tudi v nadaljevanju prvenstva prve republike lige kegljači Fužinarja niso dosegli pričakovanih izidov. Se več, po nepričakovanem porazu doma z Donitom iz Medvod so Ravenčani še enkrat razočarali pred svojimi gledalcem. Za vsega 9 kegljev razlike jih je premagala ekipa Hidra iz Medvod, ki se skupaj z Ravenčani poteguje za obstanek v tej ligi.

**REZULTATI:** 6. kolo: Slovan — Fužinar 5102 : 4895 (najboljša pri Fužinarju Belaj 854 in Mlakar 849), 7. kolo: Fužinar — Hidra 5061 : 5070 (Mlakar in Podojsteršek po 879), 8. kolo: Fužinar — Proletarec 5078 : 5008 (Mlakar 860 in Golob 857) ter 9. kolo: Radenska — Fužinar 4991 : 4949 (Belaj 846 in Borovnik 843). Kot je razvidno iz rezultatov, je šesterka Fužinarja dosegla svojo drugo zmago v tekmi proti Proletarcu iz Zagorja. Tudi po 9. kolu so ravenski kegljači uvrščeni na zadnjem ali 8. mestu s širimi točkami in imajo le malo možnosti, da bi se v ligi tudi

obdržali. V naslednjih treh kolih so se doma pomerili z ekipami SCT Ljubljana in Brest Cerknica, v gosteh pa proti Donitu Medvode.

V prvenstvu II. republike lige — vzhod sta po 7. kolu v vodstvu obe ženski ekipi iz ravenske občine Fužinar in Korotan, ki sta zbrali po 10 točk. Ravenčanke so doživele dva poraza in sicer v Celju in na Prevaljah, petkrat pa so zmagale.

**REZULTATI:** 4. kolo: Fužinar — Slovenij Gradec 2345 : 2136 (najboljši pri Fužinarju Harnold 414 in Merkač 411), 5. kolo: Korotan — Fužinar (Harnold 412, Gostenčnik 399), 6. kolo: Fužinar — Branik 2378 : 2284 (Gostenčnik 423, Harnold in Cigler po 410), 7. kolo: Šentjur — Fužinar 2288 : 2300 (Harnold 430, Cigler 389). Kegljavke Fužinarja so v zadnjih treh kolih gostile ekipo EMO II. in Korotan ter nastopile še v Slovenij Gradcu. Prvenstvo v tej ligi je bilo sklenjeno 12. marca, o končnem razpletu pa prihodnjih.

## MALI NOGOMET

Mladinci tozda ETS so že drugič uspešno organizirali turnir v malem nogometu, ki je bil 20. in 21. februarja na Ravnah. Med 32 ekipami so bili najboljši nogometniški Pizzerije Škufera s Prevalj pred ekipo Krivograd iz Šmihela, tretji so bili Kremenčkovi Pameče in četrti Odpisani Prevalje. Najboljši strelec turnirja je bil Pušnik (Škufera) s 6 golmi, za najboljšega vratarja pa so izbrali Matavža (Krivograd).

**REZULTATI:** polfinal: Kremenčkovi — Krivograd 3 : 4, Pizzerija — Odpisani 3 : 1, finale za 1. mesto Pizzerija Škufera — Krivograd 2 : 1 in za 3. mesto Kremenčkovi — Odpisani 2 : 1.

Na turnirju v malem nogometu v Mežici, ki je bil v okviru letošnjega zimskega turističnega tedna, je nastopilo 23 ekip. Tudi na tem turnirju so zmagali igralci Pizzerije Škufera pred Breznim in Poleno.

## SMUČARSKI TEKI

Na drugi tekmi pionirjev za pokale Zita v Ratečah, bila je koncem januarja, sta se dobro uvrstila oba smučarja tekača iz Črne, Anita Mežnar je bila 2. med mlajšimi pionirkami, Grega Lačen pa 12. med kar 75 tekmovalci.

Branko Slivnik iz Črne je nastopil v reprezentanci Slovenije na 31. Igmanškem maršu. Med 35 tekmovalci iz vseh republik je bil Slivnik 3.,

zmagal pa je prav tako tekač iz naše republike — Darko Tarman. Čez slab mesec, t. j. 20. in 21. februarja je Slivnik znova tekel v slovenski ekipi na memorialnem tekmovanju v Mrkopalu. Bil je odličen drugi za zmagovalcem Tarmanom, s svojim tekom pa je pripomogel tudi k zmagi Slovenije v štafeti.

V Bistri pri Črni je bilo 30. in 31. januarja pionirske prvenstvo Slovenije v smučarskih tekih. Črnjanski smučarji delavci so dvodnevne teme klub pomanjkanju snega dobro pripravili. Večino kolajn so pobrali tekmovalci gorenjskih klubov, velja pa poudariti, da si je naslov republike prvakinja pritekla tudi Mežnarjeva iz Črne med ml. pionirkami. V tej kategoriji je bila Ravenčanka Nika Horjak 6. Lepa je tudi uvrstitev domačina Lačna med ml. pionirji, kjer je bil 2.

Se na kratko o nekaterih pomembnejših tekmovanjih:

— na državnem članskem prvenstvu v Ratečah se je v teku na 10 km uvrstila na 5. mesto Simona Srebot iz Črne. Državno prvenstvo je bilo uspešno tudi za Anita Mežnar, ki je osvojila med pionirkami bronasto odličje.

— Od 1. februarja dalje je bilo v avstrijskem Salfeldnu mladinsko svetovno prvenstvo v klasičnih disciplinah. Nastopila je tudi Nataša Lačen iz Črne, ki pa s svojima nastopoma ni povsem zadovoljila, saj je bila na 15 km 48., na 5 km pa šele 61.

— Državno mladinsko prvenstvo je bilo v Bohinju. V teku na 5 km sta si tekači iz Črne pritekli, Lačenova 3. in Srebotova 5. mesto. V teku štafet 3×5 km je bila ekipa Črne 2.

## SMUČARSKI SKOKI

Fužinarjevi mladi skakalci so pretekli mesec precej nastopali na raznih tekmovanjih, dosegli pa tudi nekaj spodbudnih rezultatov. Posebej se je na dveh skakalnih tekmar izkazal Erih Pečnik, ki tudi sicer vse bolj prodira med najboljše slovenske smučarje skakalce. Na državnem prvenstvu v Planici je Pečnik, ki je še pionir, osvojil odlično 3. mesto med mlajšimi mladincami. Na 70-metrskih skakalnicah je skočil 60,5 in 62,5 metra. Slabše sta bila uvrščena dva fužinarjeva tekmovalca — Švab je bil 18., J. Zagernik pa 24.

Tudi nastop v Mislinji na 65-metrskih skakalnicah je bil za Pečnika izjemno uspešen. Med 42 starejšimi pionirji, ki so tekmovali za pokal cockte, je mladi Ravenčan prepričljivo zmagal. Tako je Pečnik prvič osvojil dragoceno trofejo za svoj klub z odličnima skokoma 62,5 in



Naše miške

Ni treba veliko, da se odmaknejo tesnobe in stiske zdajšnjega časa. Odmaknejo se zares, ko z Dragom Mlinarcem in Milanom Kamnikom pojde vsa gostilna refrene starih Dylanovih pesmi, Karakas, Koroško faro in teden dni pred slovenskim praznikom z Janijem Kovačičem **Zdravljico** od prve do zadnje kitice kljub popitemu vinu dostojanstveno in zanosno v urah, ko se je četrtek že srečal s petkom in nihče noče misliti na to, da se je začel še en navaden dan.

Toda potem bo spet četrtek.

Z. Strgar



Beli les

61,5 metra. Kristijan Švab je na tej tekmi osvojil 15. mesto.

Poglejmo še nekaterje uvrstitev skakalcev Fužinarja na tekmovanjih po Sloveniji:

— Paški Kozjak, regijska tekma za cicibane. Med mlajšimi cicibani je bil Aleš Stočko 1., Iztok Verdinek pa 11. Med starejšimi cicibani sta se uvrstila, na 5. mesto A. Zagernik in na 9. Krivograd.

— Dolič, skoki za pokal krajne skupnosti. Med st. pionirji 1. mesto Pečnik ... 5. Švab, 9. J. Zagernik, 10. Štebih. Med ml. pionirji 10. A. Zagernik, 14. Videršnik. Pionirji B — 12. Polanc.

— Mislinja, republiško prvenstvo mlajših mladincev na 65-metrski skakalnici, 4. mesto Pečnik.

— Planica, tekmovanje pionirjev B za pokal cockte. Med 83 tekmovalci lep uspeh Andreja Zagernika, ki je bil 4., Aljoša Krivograd pa 10.

#### ALPSKO SMUČANJE

Katjuša Pušnik iz Črne je v preteklih dveh mesecih pokazala odlično formo na nekaterih tekmah svetovnega pokala in tudi na tekmovanjih FIS. Kljub temu se ji ni uspelo uvrstiti v našo reprezentanco za OI v Calgaryju. Po izvrstnem nastopu v Leogangu v Avstriji je bila Katjuša bržkone zadovoljna tudi z nastopom v slalomu v Badgasteinu. Osvojila je 33. mesto v prvi vožnji in žal le za 3 stotinke sekunde zgrešila v finalno vožnjo. Tudi na tekmah svetovnega pokala za zlato lisico, na strminah Vitranca je Pušnikova solidno izpeljala obe vožnji slaloma in bila na koncu uvrščena na 16. mesto. Prvega dne tekmovanja v veleslalomu je bila 41. Sicer pa poglejmo, kako so se uvrščali tekmovalci koroških klubov na nekaterih tekmovanjih.

Mlajši pionirji so se v začetku februarja pomerili na Krvavcu v superveleslalomu za pokal cockte. Od Korošev je bil najbolje uvrščen Mežičan Primož Pustoslemšek na 9. mesto, 13. je bil Veselko, 20. Zagernik.

Pred odrhodom naših najboljših alpincev v Kanado so v Kranjski Gori izvedli še člansko državno prvenstvo. Nastopilo je tudi 13 smučarjev in smučark s Koroške, uvrstili pa so se na naslednja mesta: veleslalom: 6. Čuješ, 10. D. Žagar, 22. B. Žagar ter 3. Pušnikova, 16. Skrinjarjeva in 18. Napotnikova. Še slalom — 6. Čuješ, 7. D. Žagar in 10. B. Žagar, med dekleti pa izjemno dobra Napotnikova iz Mežice, ki je bila 8. Ostali tekmovalci iz Fužinarja so se na letosnjem prvenstvu uvrstili slabše, ali pa so morali odstopiti, kar se je primerilo tudi Pavliju Čebulju.

15. in 16. februarja je bilo na Soški planini veliko tradicionalno

mednarodno tekmovanje za pokal Loke, na katerem so pionirji iz Fužinarja v preteklih letih že dosegali lepe uspehe. Tokrat sta nastopila v veleslalomu med mlajšimi pionirji Igor Zagernik, bil je 14. in Primož Pustoslemšek, ki je osvojil 20. mesto. Oba omenjena smučarja sta sodelovala tudi na tekmovanju v Rički (ČSSR). Zagernik je bil v prvem veleslalomu 8., v drugem pa 9., medtem ko je Pustoslemšek osvojil 4. oz. 17. mesto.

Od 19.—21. februarja je bilo v Kranjski Gori državno mladinsko prvenstvo, kjer so nastopili tudi avstrijski smučarji in so tekme šele za točke FIS. Startala je tudi kompletna ekipa Fužinarja, uvrstitev pa so naslednje: super VS — ml. mladinci 3. Branko Žagar, st. mladinka 3. Pušnikova, Veleslalom — st. mladinci 3. Kostanjevec, ml. mladinci 3. Branko Žagar, st. mladinka 1. Pušnikova, ki je bila tudi absolutna zmagovalka FIS veleslaloma. Slalom — st. mladinci 3. Kostanjevec, ml. mladinci 3. Pepevnik. V slalomski FIS tekmi so se uvrstili na 3. mesto Čuješ, 5. Čebulj, 6. D. Žagar in 12. Kostanjevec. Vsi štirje smučarji Fužinarja so si s tem pridobili pravico nastopa na tekmovanjih za evropski pokal, na tekmah, ki so bile na Rogli in na Golteh.

#### PLAVANJE

Četrta tekma pionirjev za prvenstvo severovzhodne regije je bila v Celju. Med pionirji A so se zlasti odlikovali: Miha Hribenik — 1. na 100 m hrbtno med letniki 1977 in 3. na 1500 m kravlj. Eva Breznikar — 1. na 100 m hrbtno in 3. na 800 m kravlj. Saša Kovač — 3. na 100 m hrbtno. Tina Levar — 4. na 100 m hrbtno in Andrej Erjavec — 6. na 100 m hrbtno. Zmagala je tudi štafeta Fužinarja v disciplini 4×100 m mešano. Med pionirji B je bil najboljši Grega Paternoster, ki je bil prvi na 500 m hrbtno.

V celjskem bazenu Golovec je bilo od 19. do 21. februarja republiško plavalno prvenstvo v članskih in pionirskeh kategorijah. Nastopilo je tudi 6 fužinarjevih plavalcev, toda Aleksander Ambrož in Matija Medvešek sta dosegla vidnejše uvrstitev pri članih. Ambrož je bil dvakrat drugi, na 100 m hrbtno je plaval pod minuto (59,97), na 200 m hrbtno pa 2:07,50. Obakrat ga je premagal Ljubljanač Novak, na 100 m delfin pa je osvojil Ambrož bronasto kolajno. Medvešek je dosegel med člani dve peti in eno četrto mesto, sicer pa je zmagal med st. pionirji na 100 in 200 m prsno. Ostali pionirji Fužinarja so se zvrstili tako: Aljoša Mlinar 4. na 200 m prsno

in 6. na 100 m prsno, Aleš Fink — 6. na 100 in 4. na 200 m hrbtno, sedva, pri st. pionirjih, kjer sta imela po dva dobra nastopa tudi Željko Radilovič in Rok Dolinšek.

Ivo Mlakar

#### KARATE

Od 23. do 30. 1. 1988 je bil v Kruševcu zimski zvezni karate seminar. Sestavljen je bil iz tekmovalnega, trenerškega in pionirskega dela. Vsak dan je bilo 4 ure treninga in dve uri predavanj. Vseh udeležencev je bilo prek 250 iz vse države in iz Madžarske.

Predavanja so bila z naslednjimi področji:

- metode priprav pionirjev za tekmovanja in načini treningov zanke
- prednosti IAKF (International Amateur Karate Federation) in WUKO (World United Karate Organisation) prvenstev
- gledanje video filmov s svetovnega prvenstva v Sidneyu 1986
- WUKO; finalni boji in izvajanje kat

— metode učenja kat (šolskih in mojstrskih). Na koncu seminarja je bilo tekmovanje v bojih in katah posamezno.

Inštruktorji so bili:

dr. Ilija Jorga, 7. dan, dr. Vladimir Jorga, 6. dan — oba začetnika jugoslovanskega karateja in danes priznana strokovnjaka, Oliver Tomić, 5. dan, dolgoletni reprezentant, zdaj poklicni trener v Kruševcu, prof. Hidetaka Nishiyama, 9. dan, direktor IAKF in vodja vseh inštruktorjev shotokan karateja na svetu.

Z Raven sta se seminarja udeležila Roman Breznik, 2. dan, in Ivan Mravljak, 1. dan.

R. B.

#### SAH

V hitropoteznom prvenstvu za pokal Fužinar '88 so bili odigrani prvi štirje turnirji. Na prvem turnirju 11. januarja je zmagal Branko Planinšek s 14 točkami pred Markom Vrečičem 11,5, Marjanom Senicom, Francem Juričanom in Andrejem Erjavcem, vsi 10 in pol točke.

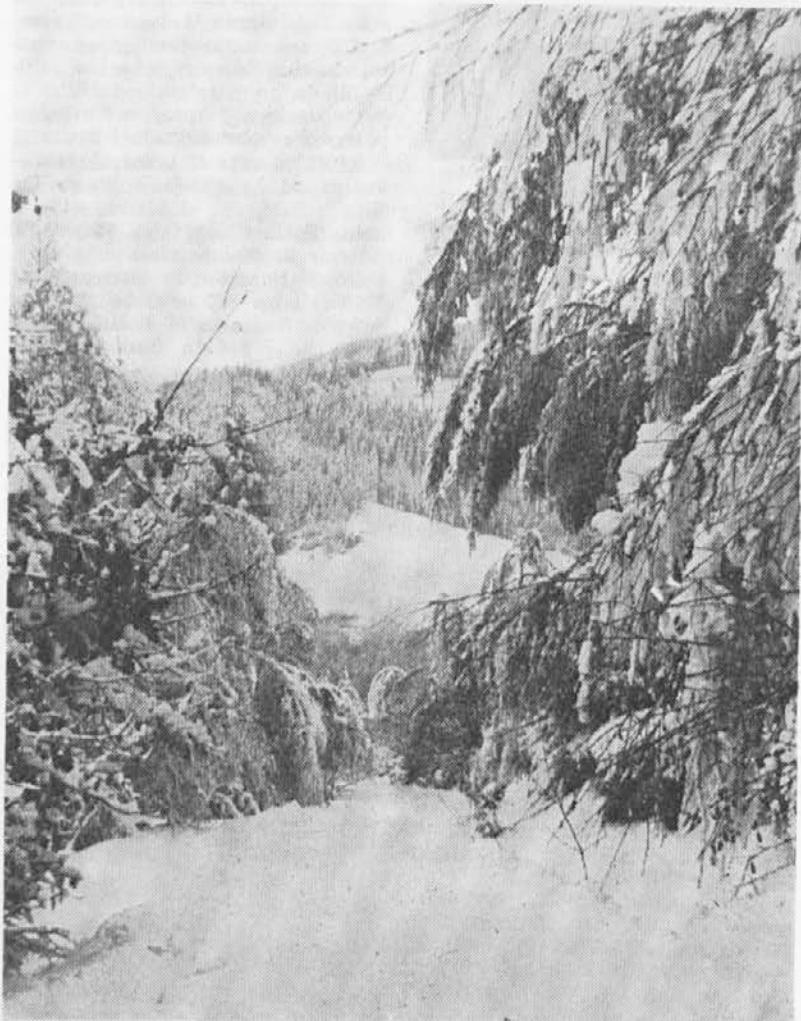
25. januarja se je zbral 16 igralcov. Prvo mesto je osvojil Danilo Peruš s 12,5 točke, drugo Vrečič 12 in tretje Planinšek 11,5. Sledili so Franc Rotovnik 10,5, Mirkko Hrovatič 10 in Marjan Uršič 9,5 točke.

8. februarja je bil na vrsti tretji letosni turnir. V konkurenči 17 igralcev je bil najuspešnejši Peruš s 15 osvojenimi točkami, na nadaljnjih mestih pa so se razvrstili Herbert Komarica 12, Vrečič 11, Planinšek 11 ter Hrovatič 10 točk.

Kar 18 igralcev je merilo moči na hitropoteznom turnirju 22. februarja. Spet je zmagal Peruš s 16 točkami pred Vrečičem 13, Hrovatičem in Erjavcem — oba 12,5 in Planinškom 12 točk.

Šahovski klub Dravograd je 13. februarja organiziral 4. spominski turnir Rajka Poberžnika, dolgoletnega predsednika koroške šahovske zveze in pomembnega organizatorja kraljevske igre na našem koncu. Hitropotezne tekmovanje se je udeležilo tudi nekaj fužinarjevih igralcev. V odstotnosti nekaj igralcev prve koroške selekcije je med 22 šahisti zmagal Marko Vrečič iz Fužinarja z 18 točkami, pred Slovenjgradčanom Šmonom s 17,5 ter domačinom Janezom Poberžnikom s 16,5 točke. Od fužinarjevih igralcev se je dobro odrezal še Komarica s 5. mestom.

M. V.



Pot v dolino

# Kadrovska gibanja

## od 21. 1. do 20. 2. 1988

V februarju ni bilo bistvenih sprememb v kadrovskeh gibanjih, saj je bilo 20. 2. 1988 v železarni 6966 zaposlenih, kar je le en delavec manj v primerjavi s pretekli n mesecem.

Pričakujemo pa, da bo stanje prihodnjem mesecu drugačno zaradi precejsnjegi števila upokojitev, poteka delovnega razmerja nekaterih pripravnikom ter odhoda oziroma vrni'ev delavcev iz JLA.

### DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

**JEKLARNA** — Domadenik Venčeslav, Naglič Darko, talilac — iz JLA.

**JEKLOLIVARNA** — Kotnik Branko, kalilec, Porič Esmer, NK delavec — iz JLA; Stojanović Milorad, NK delavec — iz tozda

### HORST DVORNIK

Rodil se je 6. 12. 1945 v Celovcu. Svoja mlada leta je preživel s starši v Mežici, od koder se je vozil na Ravne, kjer se je učil za klijučavničarja na takratni metalurški industrijski šoli.

Ustvaril si je družino in se preselil na Ravne, vendar zaradi svojega velikega duha zaradi želje po ustvarjanju nečesa velikega in boljšega je s pomočjo svoje zene in hčerke pred tremi leti dogradil hišo v Kotljah, kjer je nazadnje tudi živel s svojimi najdražjimi.



Ves ta čas, kot že leta nazaj, je bil aktiven pevec v različnih pevskih društvih, nazadnje pa je pel v novo ustanovljenem mešanem pevskem zboru v Kotljah. Bil je tudi velik ljubitelj planin, kamor je zahajal s svojimi prijatelji, nedvomno pa mu je najbolj ostalo v spominu in na kar je bil posebno ponosen, čas, ko je pomagal soustvarjati Titovo štafeto.

Dragi Horst, poznali smo te kot vedno nasmejanega, polnega humorja in pridnega delavca, vedno pripravljenega pomagati sodelavcem, zato še toliko teže razumemo, da te ni več med nami.

Sklonjenih glav stojimo pred tvojim prernanim grobom, hvaležni za vse, kar si storil. Obljubljamo ti, da te ne bomo pozabili in boš ostal v naših srčih kot svetalka.

Vsem tvojim izražamo globoko sožalje, posebno pa tvoji ženi, hčerkki, materi in bratu.

Lahka naj ti bo koroška zemlja!

Valjarna: Tešić Slobodan, NK delavec — iz tozda Vzmetarna; Vidovič Mira, NK delavka — iz tozda Družbeni standard; Merkač Renata, ekonomski tehnik — iz delovne skupnosti KSZ.

**KALILNICA** — Pranjić Stefan, kalilec — iz JLA.

**STROJI IN DELI** — Ramšak Si vo, dipl. inž. strojništva — pripravnik iz šole.

**SGV** — Krivec Jože, Slekovec Niko, Repas Franjo, ključavničarji, Rotovnik Robert, Sterkuš Dragislav, mehanika obdelov strojev — vsi iz tozda TSD; Snajder Karolina, prodajalka — iz delovne skupnosti KSZ; Praper Ferdinand, NK delavec — iz tozda Jeklarna.

**KOVINARSTVO** — Robnik Ana, ekonomski tehnik — iz druge DO.

**RPT** — Stern Anton, strojni tehnik — iz JLA.

**KONTROLA KAKOVOSTI** — Planšak Marjan, kovač — iz tozda Kovačnica.

**DRUŽBENI STANDARD** — Čekon Rozika, Jezernik Marjeta, pripravnici ekonomski tehnika — iz Delovne skupnosti za računovodstvo.

**GOSPODARJENJE** — Jeseničnik Barbara, dipl. ekonomistka — pripravnica — iz šole.

**KSZ** — Petrovič Andreja, učiteljica tel. vzgoje — iz tozda Orodjnarna, Debeljak Tomo, kalupar — iz tozda Jeklolivarna.

**MONTER** — Gruber Zdenko, ključavničar, Stachel Alojz, NK delavec — iz JLA.

### DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

**JEKLARNA** — Grošič Hilmija, žerjavovodja — samovoljno; Praper Ferdinand, ponovčar — v TOZD SGV.

**JEKLOLIVARNA** — Rotovnik Branko, izdelovalec mask — sporazumno; Korat Anica, priprava peska — invalidsko upokojena; Dvornik Horst, kov. modelar — umrl; Debeljak Tomo, izdelovalec mask — v delovno skupnost KSZ.

**VALJARNA** — Stojanović Milorad, brusilec na rafam — v TOZD Jeklolivarna.

**KOVAČNICA** — Planšak Marjan, kovač — v TOZD Kontrola kakovosti.

**JEKLOVLEK** — Helbl Antoina, brusilka — invalidsko upokojena.

**TEŽKI STROJNI DELI** — Krivec Jože, Rotovnik Robert, Slekovec Niko, Sterkuš Dragislav, Repas Franjo, vsi monterji — v TOZD SGV; Bunderla Boris, rezkalci — sporazumno.

**ORODJARNA** — Petrovič Andreja, razmnožev. delovne dokumentacije — v delovno skupnost KSZ.

**INDUSTRIJSKI NOŽI** — Franc Alojzija, orodna brusilka — invalidsko upokojena.

**VZMETARNA** — Tešić Slobodan, NK delavec — v TOZD Jeklolivarna.

**ENERGIJA** — Kresnik Stefan, strojnički vodnih naprav — sporazumno; Rodošek Otmar, delovodja TPV — starostno upokojen.

### VRTIČKARJI – POZABILI?



Vsak, kdor preživila svoje proste urice tudi na svoji ali najeti krpi zemlje, bo vneto zatrdiril, da mu vrtiček zelo veliko pomeni.

Zato je še toliko bolj čudno, da jih jeseni, ko poberejo pridelke, toliko pozabi pospraviti količke in rante ter jih zložiti v kraju. S tem pokažejo svojo malomarnost, številnim mladim nadobudnežem pa one-mogočijo, da bi prostor (posnetek je s polja med OŠ Prežihov Voranc in Poseko) uporabili za svoje zimsko veselje, za kar je bil, preden so bili tu vrtovi, naravnost idealen.

M. P.

**SGV** — Hace Franc, tesar — sporazumno.

**TRO** — Čepelnik Adolf, vodja skladisca — starostno upokojen.

**DRUŽBENI STANDARD** — Domajnik Martin, natakar — potek delovnega razmerja za določen čas; Vidovič Mira, čistilka — v TOZD Jeklolivarna.

**RAČUNOVODSTVO** — Jezerik Marjeta, Čekon Rozika, pripravnici — v TOZD Družbeni standard.

**KSZ** — Merkač Renata, statistik — v TOZD Jeklolivarna; Snajder Karolina, kurirka — v TOZD SGV.

Kadrovska služba

## ZAHVALE

Ob smrti dragega moža, očeta in dedka

**Martina Jeharta**

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih. Posebna zahvala vsem sosedom in znancem, Pihaletemu orkestru ravenskih železarjev in Društvu upokojencev Vuzenica za izrečene tolažilne besede.

Hvala gospodu župniku za opravljeni obred in tolažilne besede ter vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti.

**Vsi njegovi**

Ob težki izgubi dragega moža in očeta ter dedka

**Andreja Pliberška**

s Prevalj se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence ter izrekli pisno in ustno sožalje. Hvala tudi tozdu Industrijski noži za darovani venec ter tov. Avgustu Streklju za poslovilne besede ob grobu. Prav tako hvala g. župniku za opravljeni pogrebni obred ter pevcem Društva upokojencev Prevalje.

Žalujoči: žena Kristina, sin Peter in hčerka Majda z družinama

Ob nenačni, prezgodnji smrti našega dragega očeta, sina in brata

**Antona Šteharnika**

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste mu izkazali zadnjo čast in ga

v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala govorniku Ajnžku, moškemu pevskemu zboru, Pihaletemu orkestru ravenskih železarjev in g. župniku za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste mu darovali vence in cvetje, nam izrazili sožalje in nam pomagali v težkih trenutkih.

Žalujoči vsi njegovi

Ob izgubi dragega očeta

**Maksa Filipa**

se zahvaljujem vsem, ki ste pomagali v težkih trenutkih, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala sosedom, Pihaletemu orkestru, pevcom ter župniku za opravljeni obred.

Hčerka Marija z možem

Sodelavcem tozda Kalilnica se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in plaketo ob odhodu v pokoj.

Marija Cehner

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem članom poklicne gasilsko-reševalne enote in delavcem splošnih služb za res lepo darilo, vodji splošnih služb pa za tople besede ob slovesu iz železarne. Vsem želim še veliko uspeha pri delu, bivšim sodelavcem pa uspešno varovanje pred požari.

Vlado Vališer st.

Medobčinska gospodarska zbornica za Koroško Dravograd  
razpisuje

## NATEČAJ ZA TURISTIČNE SPOMINKE KOROŠKE KRAJINE

### I.

Namen natečaja je spodbuditi čim širši krog občanov za oblikovanje in izdelavo izdelkov domače in umetne obrti, ki bodo služili kot turistični spominki.

### II.

Natečaja se lahko udeležijo oblikovalci in izdelovalci izdelkov domače in umetne obrti in drugi interesenti.

### III.

Za natečaj pridejo v poštov:

- vsi izdelki domače ali umetne obrti, ki jih je možno uporabiti kot turistični spominek Koroške regije;
- vsi idejni osnutki za izdelke domače in umetne obrti, ki jih je možno uporabiti za izdelavo turističnih spominkov naše krajine.

### IV.

Strokovna komisija za presojo izdelkov domače in umetne obrti pri Zvezi obrtnih združenj Slovenije bo vse idejne osnutke in izdelke, ki bodo v roku prispele na natečaj, ocenila po naslednjih kriterijih:

1. Tradicionalno in sodobno oblikovanje
2. Izvirnost glede na tradicijo Koroške krajine in ideje sodobnega oblikovanja
3. Uporabna in oblikovna vrednost
4. Kvaliteta izdelka po načinu izdelave — ročno oziroma strojno
5. Skladnost izdelkov — barve, materiala in oblike
6. Vrednotenje izdelka kot prispevek k splošni kulturi — kulturna vrednost
7. Ekomska vrednost izdelka (ekonomski pomen) za turizem
8. Estetsko-vzgojna vrednost izdelka za uporabnike in izvajalce.

Upoštevajo navedene kriterije mora biti izdelek tak, da ga bo tehnološko možno izdelati in ga bo glede na oblikovno estetsko vrednost mogoče oceniti kot ustrezni tržni artikel, zanimiv za turizem.

Po tem natečaju bodo podeljene naslednje nagrade:

- I. nagrada 500.000 din
- II. nagrada 300.000 din
- III. nagrada 200.000 din

Udeleženci natečaja morajo dovoliti interesentom odkup idejnih osnutkov oz. izdelkov domače in umetne obrti, s katerimi sodelujejo na natečaju in ki jih bo strokovna komisija ocenila, da ustrezajo osnovnim kriterijem in pogoju razpisa, kolikor oblikovalci izdelkov sami ne bi bili zainteresirani za nadaljnjo serijsko proizvodnjo le-teh.

### V.

Ocenjevanje prototipnih izdelkov za nagrado in odkup po tem natečaju opravi strokovna komisija za presojo izdelkov domače in umetne obrti pri Zvezi obrtnih združenj Slovenije v skladu s pravilnikom za delo te komisije.

### VI.

Natečaj traja do 30. aprila 1988

### VII.

Udeleženci natečaja morajo idejne osnutke izdelkov oz. izdelke predložiti najkasneje do 30. 4. 1988 na naslov:  
Medobčinska gospodarska zbornica za Koroško Dravograd, Mariborska 64.

### VIII.

Rezultati natečaja bodo objavljeni v istih glasilih kot razpis natečaja.

Izdaja delavski svet Zelzarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6500 izvodov. Uredniški odbor: Milan Božinovski, Alojz Janežič, Silvo Jaš, Marjan Kolar, Brane Zerdoner.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinariki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek. Tel.: 861 131, int. 6304 in 6753

Tisk: CGP Večer, Maribor. Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena zakona o obdavljenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72), in mnemu sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: H. Merkač, M. Potočnik, P. Vujovič in kadrovská služba.

### LJUDSKA MODROST

Začetek vsakega dela bodi predarek, pred vsakim dejanjem naj bo posvetovanje.

\*\*\*

Kdor je zdoma, ima eno misel, kdor je doma, jih ima sto.

\*\*\*

Pomisi, preden rečeš: tudi beseda človeka ubije.

\*\*\*

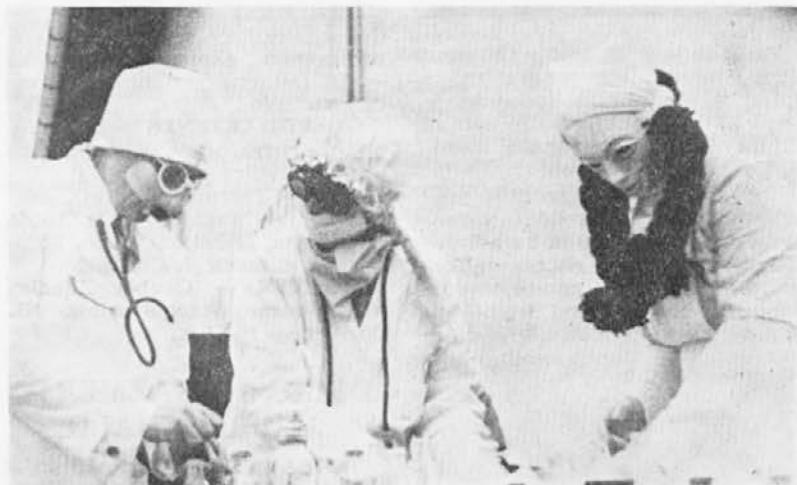
Med pravico in krivico ni sredde.

Drži se novega pota in starega prijatelja.

\*\*\*

Kjer je mnogo besedi, je mnogo laži.

# Hotuljski karneval '88



### NAPARANI PUST IN NE-ŽALOSTNA VDOVA



Vse več nas vzdihuje nad sedanjimi težkimi časi. Nekateri med nami pravijo: kaj bi kar naprej jokali, raje se nasmejmo!

Malo zato, malo pa zaradi tega, da »stara navada dol ne pride«, so v Pnevmatičnih strojih letos že šestnajstič naparali in pokopali pusta. Vse naredijo tako, kakor da je zares, celo pogrebni sprevod ob popoldanski malici na pepelnico sredo, le mrlji ni pravi. Zato pa je toliko več smeht in dobre volje, ki jo »zadeva« povzroča tako pri številnih obiskovalcih, delegacijah z venci iz drugih tozdov, kot pri maskirani žalostni vdovi. Ker večina dejavnosti v zvezi s tem poteka v času male, vodstvo Pnevmatičnih strojev tozdovski pustni običaj tolerira.

M. P.